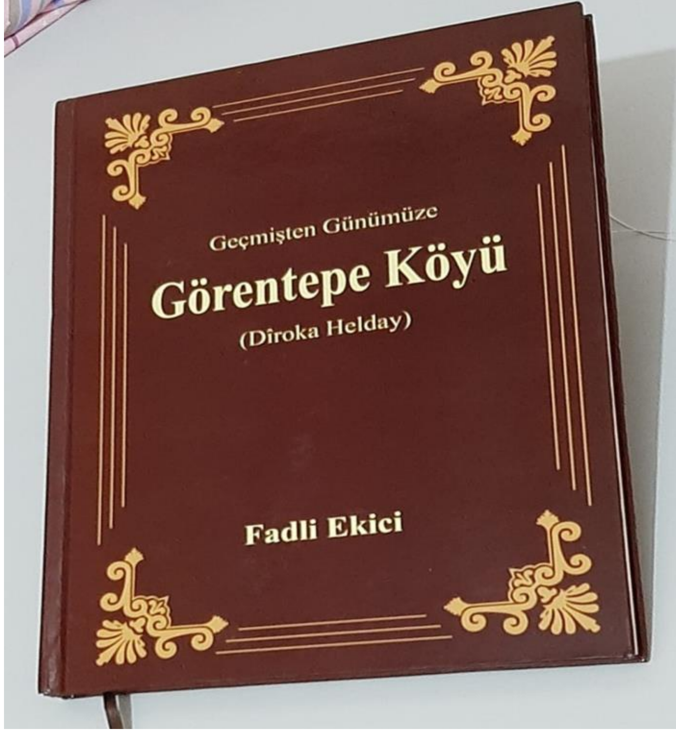
DÎROKA GÖNDÎ HELDAY

Geçmişten Günümüze

Görentepe Köyü

(Dîroka Helday)

2022

Diyarbakır Silvan Görentepe Köyü

YAY: 129
Kitap: Geçmişten Günümüze Görentepe Köyü
Yazar: Fadli Ekici

İletişim: fadliekici21@gmail.com 0538 430 9049

ISBN: 978-625-7415-38-5
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 52351

Davutpaşa Cad. Emintaş
Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/87
Topkapı, İstanbul - Türkiye
Tel: (0212) 567 89 92-93
E-mail: yaybilgi@gmail.com
www.yenianadolu.com

Baskı: Anadolu Ofset – Tel: (0212) 567 89 92
Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No: 81/87 Topkapı, İstanbul – Türkiye
Ağustos 2022

İÇİNDEKİLER

Fadli Ekici

Kitapta 1800 yılı başlarında kurulmuş bir köy halkının kültür ve tarihsel değerleri anlatılmaktadır. Aynı köyde doğup, 29 yıl toprağıyla beslenip kültürüyle yoğruldum. 1992'de buradan ayrılmak çaresizliğini yaşadım. Maddi, manevi, eğitim, kültürel değerlerimin olumsuz yönden etkilenecek endişesiyle silbaştan bir yaşam mücadelesiyle baş başa kaldım. O gün üzerinde doğup yaşadığım topraktan yalnız cesedimle ayrılmıştım. Ruhum, hayallerim, rüyalarım hep yaşamış olduğum geçmişimle yaşıyordu. Benim için bu toprağın üzerinde yaşam değerini 2012'de bu kitabı yazmakla ifade etmeye çalıştım. Köyümün geçmişinde medeni bir ortam yürütmüş insanlarını, kültürel ve sosyal yaşamlarını, coğrafi yapısındaki hikmetli değerleriyle kaleme almaya değer buldum. Köyün saygıdeğer büyüklerimle oturum kurup onların tecrübe birikimleriyle anlatımlarını dinledim. Köyün taştan yontulmuş kitabelerini araştırdım. Köy hakkında Osmanlı Dönemi'ne ait tarihi resmi belgeleri bulup araştırdım. Köyün olmadığı dönemde bölgede var olmuş olan kalıntıları araştırdım. Dağını, taşını, bahçesini, bağını, kadim yollarını, çeşmelerini, yıkılmış temel taşlarını, hikmetli değerleriyle emek dolu bir çalışmayla kağıda dökerek, bir sevap kaynağı dileğiyle geleceğe bırakmanın gayretini yaşadım. İstifade eden kardeşlerimin dualarını diliyorum.1963 Görentepe (Helda) Köyü doğumluyum. 29 yıl köy hayatı, 14 yıl Diyarbakır'da cam sektöründe çalıştım. 2006'dan günümüze İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde çalışmaktayım.

SELAM OLSUN KÖYÜME

Üzerinde büyüdüğüm taşına toprağına,
suyuna havasına selam olsun.
Köyümün bayramına örfüne adetine,
değer biçilmez kültürüne selam olsun.

Öz güvenli duruşuna, namlı şanlı geçmişine,
Sevgi dolu seyranına selam olsun.
Otuz üç köyün payitahtına, kayaya konmuş kartalına,
edep hürmet dönemine selam olsun.

Namına şanına geçmişine geleceğine,
temiz kalpli gençlerine selam olsun.
Beş kuşak geçmişine, doğan her çocuğuna,
beli bükülmüş yaşlısına selam olsun.

Damdaki yataklara, gökte kayan yıldızlara,
uykuya dalmış yorgunlara selam olsun.
Güneş doğdu ısısına, kar suyunun akışına,
Menekşeler kokusuna selam olsun.

Baba ocağına, bacı kardeş sevgi kucağına,
değer biçilmez ortamına selam olsun.
Yemeyip yedirenlere, bağrı yanık annelere,
Beşikteki ninnilere selam olsun.

Çatlak ellerdeki emeklere, altın değer o sözlere,
Döven seven babalara selam olsun.
Emanettir bu değerler, dikkatli ol hızlı geçer,
Bin pişmanlık çare etmez erenlere selam olsun.

Fedli Ekici

HELDA YÜKSEKTİR

Helda yüksektir kayanın başında.
Dibinde sular akıyor bahçe bostana.
Yüreğim açılıyor onun sevdasında.
Ne yiğitler yatıyor yanı başında.

Köyüm yüksektir köylerin diyarı.
Karşısında dikilmiş duruyor Albat'ın kayaları
Başında serin havası dibinde soğuk suları.
Kışın kara gömülür baharda akar pınarları.

Toprağıyla beslenip gece gündüzüyle büyüdüm.
Silinmez gönlümde yazılmış o baba ocağım.
Yüreğimde yatıyor unutulmaz geçmiş o her anım.
Yaşlandıkça o anılarla tazeleniyor duygularım.

Beş kuşak köyümden gelip geçenler.
Üzerinde hudutlar koyup sınırlar çizenler.
Mertlik örneği misafir perverler.
Erdemlerin warı özlemin diyarı köyüm var benim.

Heldamın karşısında dikilmiş dağlar şimale karşı.
Başında öterler keklikler sabaha karşı.
Çatlak ellerde yatan nice emekler mazide kaldı.
Aydınların warı seyranlar diyarı köyüm var benim.

Köyümün önünde uzanıp duruyor sıralı dağlar.
Üstünde dizilmiş uçup geçerler sıralı turnalar.
Ne kervanlar geçti devranlar döndü nerdeler o baba yiğitler.
Dile gelmiyor bu mezarlar kadim yollar yıkılmış temel taşlar.

Fadli Ekici

TARİH ve ÖNEMİ

İnsan'ın geleceği için tarihsel değerleri maddi manevi önem taşımaktadır.

Tarih insanın hafızasıdır, ne kadar geri giderse o kadar önü aydınlık olur. Tarih diyor ya, binlerce defa bu dünya insanlardan dolup boşaldı.

Tarih yaratılan bütün Âlemlere ibret gözüyle bakma eseridir.

İnsanlıkla beraber gelen bir söz var ya, Ey evladım ben yaşadığım geçmişimle hatalara gafletlere düştüm, benim bu tecrübelerim senin için önem taşımaktadır.

Tecrübelerimi dikkate almazsan aynısını sen de yaşamak zorunda kalırsın. Çünkü tarih maziyi geleceğe taşıyıp tekerrür zincirine bağlar.

Tarihini bilmeyenler geleceğine yön veremezler.

Tarih, düşünenlerin basiretlerini artırır, kalp gözünü açar ve yaratılış amacına doğru sevk eder.

GÖRENTEPE KÖYÜ (HELDAY)

BÜYÜKLERİMİZİ RAHMETLE ANIYORUZ.

Yörenin tanınmışları.

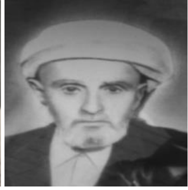

Ahmet Cihangir

II. İbrahim Özkan

Seyit Süleyman Filiz

Süleyman Muğurtay

Hüseyin Kürküt

Hüseyin Filiz

Molla Muhammet Ekici

Osman Taşmak

Yasin Cihangir

Mahmut Özkan

Seyit Mahmut Filiz

Feyzüllah Firik

Kamil Uzut

Yasin Uzüt

İbrahim Ulaş

İbrahim Angin

Mehmet Letif Ulaş

Mustafa Çağap

Abdullah Şikaf

Kasım Ulaş

M.Şerif Filiz

Mahmut Kürküt

Hüseyin Kürküt

Büyüklerimiz, şüphesiz ki bizim için büyük fedakârlıklarla yaşamış, bizleri kendilerinden daha iyi bir konumda yaşatmaya çalışmış, başımızın tacı, yolumuzun aydınlığı olmuşlardır.

Kültürümüzü geçmişten geleceğe bağlayan öğretmenlerimiz olmuşlardır. Yaşadıkları hayat bizim için örnek, ölümleri de bizim için ALLAH'A döneceğimizin uyarı ve çağrısı olmuştur.

Bugün attığımız tohumları dün onlar atıyorlardı. Bugün çocuklarımıza beslediğimiz sevgiyi dün onlar bize yaşatmaya çalışıyorlardı. Oturduğumuz meskenlerde dün onlar oturuyorlardı.
Onlarla aynı topraktan geldik aynı toprakla beslendik aynı toprağa gömülüyoruz.

Yüce Rabbimiz bir ayeti kerimede şöyle buyurmaktadır: **"De ki: sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, muhakkak sizi bulacaktır. Sonra görünmeyeni ve görüneni bilene döndürüleceksiniz. O size (bütün) yaptıklarınızı haber verecektir. Gündüzün bir saatinden başka sanki hiç ömür sürmemişler gibi onları bir arada toplayacağı gün, onlar birbirlerini tanımış olacaklar"**.

Evet. Bu hayatı biz yaratmadık, ne anne babamızdan aldık ne de kendi imkânımızla elde ettik. Onun için yaratılışı kendi eliyle olmayan insan, sahibinin verdiği bilgiye inanmak zorundadır.

Bundan başka çaresi de yoktur. Ölümümüzü önleyemiyoruz, gün be gün bizleri yaşlılığa sürükleyen zamanı durduramıyoruz.

Bu ebediyet yolculuğa hazırlanma konusunda, Peygamber efendimiz bir hadisi şerifinde şöyle buyurmaktadır. "**Dünyevi lezzetleri kıran ve ağız tadını bozan ölümü çok hatırlayınız. Zira ölümü hatırlamak günahları temizler ve dünyaya aşırı bağlanmaktan vazgeçirir."**

Adım adım, gün be gün zaman tükeniyor. Şu anda yaşadığımız dünya üzerinde bir saatlik bir zamanı bile boş geçirdiğimizin pişmanlığını duyacağımız günün bizi beklemekte olduğu unutulmamalı.

Bizlere ayakkabı bağımızdan daha yakın olan ölüm, yaşadığımız hayata bazen de o ölüm ile karşı karşıya gelebiliyoruz.

Yaşadığımız bu hayat akışı içerisinde bazen öyle fırtınalar, öyle kazalar, olaylar yaşıyoruz ki, hayattan bütün umudumuzu kestiğimiz anlar olabiliyor. İşte o anlar dünyada bütün sevgi beslediğimiz şeyler kaybolup gidiyor.
Üzerimizdeki tortular dökülür, perde açılır, etrafımızı kuşatan kuruntular aydınlık kazanır ve insan yalnızca Yaratanın'a döner.
O'ndan başkası kendisini bu sıkıntıdan kurtaramayacağını çok iyi kavrar.
Fırsat eldeyken, pişmanlık fayda etmeyecek gün gelmeden, gençliği ak saçlı ihtiyara çevirecek o günün hesabı iyi yapılmalıdır.

Anne ve babalarımız: Çalışmamızın amacından biri de bizleri kendilerinden daha iyi bir konumda yaşatmaya çalışmış olan anne ve babalarımız hakkında vefamızı kayıp etmemektir.
Onları hayırlarla yad ederek mezarlarını ziyaret etmek, onlar için yüce ALLAH'TAN dua dilemek, bir vefa borcumuzdur.
Bu ziyaret ölmüşlerimize hasıl olacak sevap gibi, bizler için de manevi değerler içermektedir.
Çünkü bizlere ölümü hatırlatır, ölüm ise bizleri hakikatin manevi kazanımlarına yönlendirir. Hayatımızdaki nefsimizin frenini, dengesini, dizginini tutar, dünya sıkıntılarını hafifletir ve hayatımızın dengeli yürümesini sağlar.
Bizlerden sonra çocuklarımızı da mezarlarımıza getirir.
Bu dünya fanidir, hiç kimseye kalmamıştır. Ölüm, yok olmak değildir.
Yaşadığımız bu hayatın sınav saatine verilmiş bir zaman dilimini yaşayıp, fani âlemden ebediyet yurduna bir geçiştir.
Onun için bu zaman bir emanet olarak hayatımızın en değerli varlığıdır.
Boş verilmemeli çünkü ikinci bir dönüşü yoktur ve ALLAH'A verilecek hesaptan daha önemli bir hesapta yoktur.

Her zaman sevgi ve saygı konumunda olmuş ve emek dolu geçmişleriyle hürmette şayan bütün ölmüş büyüklerimiz için yüce Rabbim'den rahmet diliyorum.

Köy kurulmadan önceki kalıntılar

Başıtlo Eski Mezarlığı

Zınarı Mıxarî

Mergeb Taş Ocakları

Mergeb Taş Ocakları

Heceriyî

Erdî Dırî

Berr'ı Bağları

Kevırî Köl

692 yıl tarihli taştan yontulmuş At Yemliği

Köyün doğusunda bulunan eski Başıtlo yerleşimi.

Köyün doğu inişinde bulunan Haceriyî yerleşim kalıntıları.

Köyün kuzeyinde bulunan Mergeb Taş Ocakları.

Dık Çeşme bahçesi içerisinde bulunan taştan yontulmuş at yemlikleri.

Berrî Bağları, Erdî Dîrî, ("Kilise Tarlası") gibi yerler köy kurulmadan önceki tarihi kalıntılar olduğu ortaya çıkmaktadır.

KÖYÜN KURULUŞU

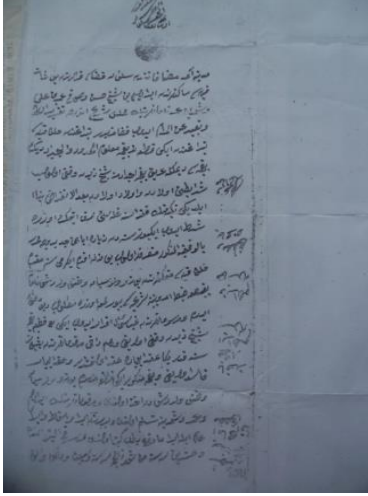

Bozo Weled'ı Sipan (Kaniya Bozo)

Bugünkü Aşağı Mahalle'nin doğu inişinde, (Heceriy'î) mevkii geçmişte bir yerleşim yeri olup, yanı başında sulak bir bölge olduğunu köyün meclis oturumları söylemlerinde anlatıla gelmiştir... Ermeni Bozo adlı kişi ve kişiler bu sulak olan bölgenin suyunu toparlayıp faydalı hale getirmek için suyun yeraltı akış takibiyle, uzun bir mesafeyle kanal açarak, su akıntısını bugün Bozo Çeşmesi denilen kayanın dibinde sonlandırmıştır. Su akışını kayanın dibinde sonlandırılmasıyla, başında ev inşa ederek Aşağı Mahalle yerleşim halini alır. Büyük emek sarf eden Sipan'ın oğlu Bozo aşağıdan yukarı doğru açmış olduğu kanal o bahçeye isim olmuştur. Günümüze kadar gelen bu mevkiiye kanal bahçesi (Dela Serebı) denilmektedir. Kazı çalışması yapanların başında olan kişinin ismi de çeşmeye isim verilir. Bu çeşmeye de Bozo Çeşmesi denilmektedir. Çeşmenin başında ev inşa edip köy durumuna gelince, köy ismini yokuş yukarıya kazılmış olan emekten almıştır. "Hıldan" suyu yükseğe taşıma anlamını taşımaktadır. Böylece köyün asıl ismi Hılda'dır ve isim Aşağı Mahalle kaynaklıdır. Yukarı Mahalle'nin kuruluşundan bir müddet zaman sonra, köy ismi değişikliğe uğrayarak Görentepe'ye dönüşmüştür.

Edinilen bilgilere güre Bottan Sason Herive yöresinde yaşanmış isyan güçebeleri, onbaşılar (Bakuz) Köyüne sığınır ve aha sonra Helda Köyü bu göçmen Ermeniler tarafında kurulmuştur.

Köyün kuruluş tarihinde yaşanmış resmi bir dava senedi

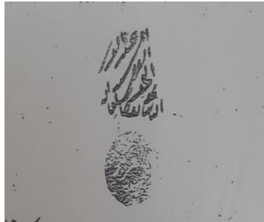
Seyit Abdülaziz

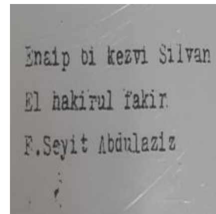

Enaip bi kezvi Silvan
El hakirul fakir
F.Seyit Abdulaziz

Çeviri, Silvan Müftüsü Molla Yakup

Konu baş Muhatapları: Bozo Weledî Sipan ve Boşat Köyünden İbrahim bin Şeyh Hasan.
Tarih Hicri: 1276 Dık Çeşme bahçesi konulu davanın neticesinde yazılmış resmi senettir.
Dava konusu: Helda Köyü, Aşağı Mahalle inşa ediliş tarihinde Dık Çeşme bahçesi ile ilgili sorun yaşama davası.
Dava yürütme: Silvan kadılığı Seyit Abdülaziz.
Davacılar: İbrahim bin Şeyh Hasan, Sofi Ömer bin Ali ve Şemdin bin Ömer.
Davalılar: Bozo Veledi Sipan ve Deko Veledi Reşo
Türkçeye çevirilişi: Silvan müftüsü Molla Yakup
Senedin günümüze dek muhafazası: İbrahim’in oğlu Seyit Süleyman Filiz.

SENED'İN TÜRKÇE ÇEVİRİSİ

Mediney-i amed müzafatından, Silvan kazası kuralarından, Boşat karyesi sakinlerinden, İbrahim bini Şeyh Hasan, Sofi Ömer bini Ali ve Şemdin bini Ömer, namlarının meclisi şer-i envarde, takdiril kılan ve tabir'ul anülmeram edip, kazamızın toprağında Helda karyesi iki kıta bahçe, malumül-hudut ve ciran Dık Bahçesi demekle erik bahçe ecdadımız Şeyhzeydinin vakfı olup, şeraitinin evladan ve evladı evlada. Badel inkirad. (Eğer Benden evlat sönerse) Bina eylediğim tekyemin fukarasına ğellesini (Gelirini) sarf etmek üzere şartlanmıştır. İki yüz seneden ziyade eben enceddün berwechi muharrer, bil vekfiyeti mezkur mutasarrıflar olup, bundan akdem yirmi sene mükadem Helda karyesi mütemekkinlerinden, Bozo weledi Sipan ve Dako weledi Reşo nam şahıslara emir ve tembini şer'isi ve tembil buyrulmak üzere matlup deyu davayı ederim. Ve Merkumanlardan ğibe sual ikrar iki kıta bahçe, Şeyhzeydin'in vakfı ve hendeği merkumanlardan beş yüz sene kadar bana aktı icare akıt olunmuştur. Ve aktı icar, rasıt olduğu bu mezkur, iki kıta merkum Bozo weledi Sipan ve Dako weledı Reşo'dan eğız olundu ve merkumanlerinin İbrahim, Ömer ve Şemdin'e teslim olundu. Ve birbirinden ibra, iskat ve ibra'i anile bu talep ketip olundu. hurira fi yevmi sabi-u ve eşrin min şehrin zılhice senette sıtin ve sebin ve müeteyn ve elf.
Şahitler: Boşat Köyü'nün imamı Mustafa Efendi. Bakuz Köyün muhtarı İbrahim bini Süleyman. Mustafa bini Hamza ve Süleyman
Hicri: 1276 Zülhice ayının 20'sinde haftanın son günü onaylanmıştır**.**

Not: Yazılışından uzun bir süre sonra Hüseyin Filiz'in isteği üzerine Silvan Müftüsü Molla Yakup Türkçe çevirisini yapmıştır.

SENET SÖZLÜĞÜ

Takdirim kılan: Önerge anlatım arzularını ifade etme.
Şeraitini: Şartlanmış.
Eben enceddün: Benim ceddim.
Bervech: Devlet tarafından verilen vesika.
Muharrer: İbadete muhlis yazılmış yazılar tam hürriyetine kavuşturulmuş.
Ğele: Gelir miktarı.
Mezkur: Az önce anılmış olan.
Müteserif: Tasarufat.
Akdem: Daha önce.
Mükedem: Öncül.
Mütemekin: Yer tutmak, mekanlaşmak, yerleşmek.
Badel inkirad: Zürriyet sönerse.
Merkum: Devletin bilgisi dahilinde rakamla söylenilmiş, toplanıp cem olmuş belgeler.
Metlup: İstenilen, aranılan, talep edilen.
Deyu: Herhangi bir yargıya varma.
Hendeği: Kendine doğru çekmiş.
Rasıt: Bekleyen kimse-gözleyen.
İbra-ı an-ile: Bir kişiyi bütün davalardan haklardan temize çıkarmak.
İkrar: Açıktan söylemek, kabul ve tasdik etmek.
Iskat: Susturmak, sükût etmek, cevap vermeyecek hale getirmek.
Akıd olunmuş: Antlaşma-sözleşme-hibe-vasiyet-şira gibi şer-i bir muameleyi iki tarafın iltizam ve tehaüt etmeleridir.

TAPU KAYITLARI

Araziyi-i Miri: Devlete ait olup tasarruf hakkı kullananlara devir edilmiş arazi. Yusuf Veledi Kerim adına iken, devri, İbrahim bini Şeyh Hasan. (Kaniya Mısto)

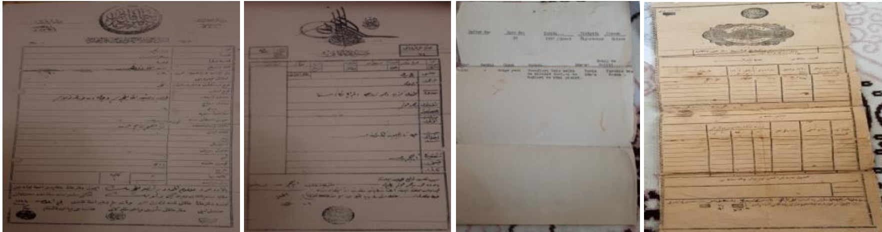
Mevkii: Diyarbakır. Silvan Helda karyesi
Tarih. Hicri 1278 Rabiül axır ayının dokuzuncu günü.
Yüz ölçümü: Yedi ölçek tohum
Hudut tarafı: Muhamet Reşit Ağa –Reis Terikiam yol.

Mevki: Diyarbakır. Silvan Helda karyesi
Miktarı: 4 dönüm
Pederinden: İbrahim bin Şeyh Hasan
Tarihi: 10 Eylül 1291 (Bını Kotık)

Vergi ödeme bilgisi

YUKARI MAHALLE KURULUŞU

بِناءُ جامِعِ شَرِيفِ
صاحِبِ الخَيراتِ
وَالحَسَناتِ مُحَمّد
أغلُو اِبراهِيم آغا

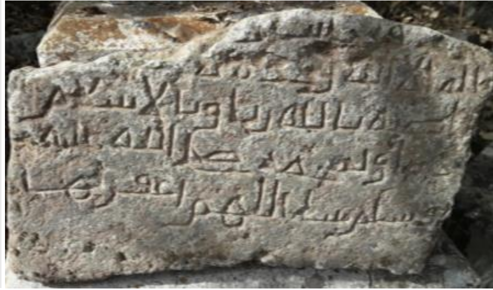

KÖYÜN CAMİİ KİTABESİ

Bina'u Camii'i Şerif Sahibil Xeyrati Wel Hesenati Muhammet Oğlu İbrahim Ağa.

وَأنَا أشهَدُ أن لا اله إلّا الله وحدَه لا شريك له وأنّ مُحَمّدا عَبدُه ورَسوله
رَضِيتُ باللهِ رَبّا وَبالإسلامِ دِينًا وبِمحَمّدٍ صَلّى اللّه عَليه وَسَلّم رَسُولا
ونَبِيا اللّهُمّ إغفِر لَها

Ve ena, eşhedü enla ilahe illallah vehdehu la şerikeleh. ve enne muhammeden abduhu ve resulu . raditu billahi rabben. ve bilislami dinen.ve bimuhammedin resulen.ve nebiyyen. allahümme igfir leha.

Mezar Taşı

Yakup Ağa

- Ömer zümrüt → A.Macit
- Şerif zümrüt → A.Hamit

MUHAMMET
↓
İbrahim Ağa
↓
Reşit Ağa
→ Ali Özkan
→ İbrahim Özkan

KÖYÜN PARLAK DÜNEMİNDE KALMA KALINTILAR

II. İBRAHİM AĞA

Köy Camii kapı üstü taştan yontulmuş kitabesine göre, Camii İbrahim Ağa tarafından yapılmıştır. Köşk ve Yukarı Mahalle'ninde ilk kurucularından olduğunu işaret etmektedir. Burada köşkün kuruluşu yörede yaşayan insanların da yerleşmesine neden olmuştur. Bu yerleşimin öncülüğünü İbrahim'in oğlu Reşit Ağa yürütmüştür. Edinilen bilgilere güre, Reşit Ağa dini hassasiyetine duyarlı zeki kişiliği olmuştur. Ağaların sürgünlerinde muhakemede ödül ile ayrılmıştır. Yaşadığı bölgede öncü konumunda tarihi bir başarıya sahip olmuştur. Burada kurulmuş olan köşk büyük aşiretlere konukluk yapmıştır. Aşağıda tarihi kapı, havuz, su değirmeni ve aile mezarlığı geride kalan eserleri yer almaktadır.

İbrahim Ağa Aile Mezarlığı

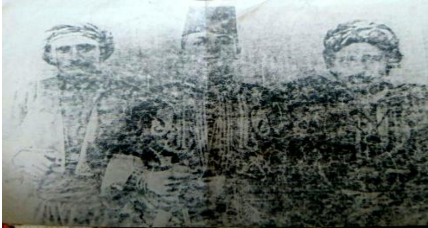

Su değirmeni'nin yıkılmış hali

Tavla tarihi kapı.

Özkan ve Zümrüt Ailelerine Ait Mezar Taşları H.1274- 1270 okunuyor.

Seyit Süleyman Filiz II.İbrahim Özkan Ahmet Cihangir

Yörenin tanınmış aydınları.

GERİDE KALANLAR

Görülmekte olan yapı zamanın yaşam şartlarına uyumlu, coğrafi hayranlığı, soğuk suyu, serin havası, sevgi içerikli bir yer nedeniyle yapılmıştır. Söz konusu yapının ismi her ne kadar kasır olarak geçmişsede savunma amaçlı yapılmamıştır. Kasır ve köşk her iki isim de kulanılmıştır. Ayakta kaldığı süre içerisinde genelikle yazlık olarak kullanılmıştır. Günümüzde yıkılmış haliyle de çok şeyler anlatmaktadır.

KÖYÜN TARİHİ GEÇMİŞ ÖZETİ

Köyün kuruluş tarihini net bilinmemekle beraber muhtelif kaynaklar 1800 yılının ilk çeyreğini işaret etmektedir. Köyün ilk kuruluşu Aşağı Mahalle'dir. Köy kendi ismini yerleşmek çabasından kaynaklanmış hizmetten almıştır. Burada köy kurulmasıyla söz konusu mevkiinin bir bölümü Boşat Köyü'ne ait olmasından dolayı, söz konusu mülkiyet sahipleri ve Aşağı Mahalle'yi inşa etmiş olan kişiler arasında uzun süre olumsuz olaylar yaşanagelir. Yaşanmış olan dava Silvan kadılığında şer'i hükümlerine göre neticelenmesiyle, İbrahim Boşat Köyü'nden göç ederek Helda Köyü ecdat mülkiyetine taşınmak zorunda kalır. Dık Çeşme'nin yüz metre yokuş tepesinden ev inşa ederek Yukarı Mahalle'yi ilk inşa edenlerindendir. Birbirlerinin yakın tarihlerinde İbrahim Ağa Yukarı Mahalle'nin büyük kayalığın başında köşk inşa ederek köy yerleşim halini alır. Yüksek bir mevkii'de bulunan köy güney ve kuzeyinde uzanan iki sıra dağ arasında bulunmaktadır. Silvan'ın 17 km. kuzeyinde bulunmaktadır. Yakın köylerle birleşik ismi Narık olarak geçmektedir. Köy 5 göbek tarihli bir yerleşim yeridir. Altmış yaşında olan herhangi bir köylü beşinci göbekteki atasını köyün dışında bulmaktadır. Mezar taşlarında yontulmuş bilgilerde bu tarihi desteklemektedir. Yukarıdaki resmi senede göre Aşağı Mahalle, Yukarı Mahalle'nin kuruluş tarihleri arasında uzun bir zaman süresi olmadığı ortaya çıkmaktadır. Köşk 1950'lerde yıkılmaya başlamıştır. 80 Haneye ulaşmış Köy 1975'li yıllarda duraklayıp dağılır. Günümüzde otuz haneli Helda Köyü 27.12.1986 tarihinde elektriğe kavuşmuştur. 1990 yılında suya kavuşmuştur. Okulu ve asfalt yol ulaşımı vardır.

KÖYE İLK YERLEŞEN AİLELER

Bozo. Deko. Gırabet. Mıylo.
Mardo. Erkî. Xaço. Gogî. (Bakuz) Sason Herivî

İbrahim bını Şeyh Hasan: Boşat.

İbrahim Özkan: Silvan.

Şeyh Halit: Silvan Bahçe Köyü.

Süleyman Ek: Diyarbakır.

Musa Muğurtay: Keklikdere.

Ahmet Angin-Yeniş: Herşenı.

Fek Hasan Kürküt: Başıtlo.

Süleyman Katan: Boşat.

Mehmet Kaçar: Keklikdere.

Resul Şikaf: Boşat.

Nuri Tay: Lice.

Fek Osman Cihangir: Kulp Cumarı.

Halit Zümrüt: Silvan.

Ömer Eskin: Diyarbakır.

Süleyman Alçay. Firik Mardin Cizre.

Recep Özüt: Muş.

Resul Kürküt: Başıtlo.

Hüseyin Yalçın-İğin: Lice Cumarı.

Mehmet Çetin: Keklikdere.

Süleyman Yener-Tağaç: Dılxeyri.

Cuma Tümerden: Fışat**.**

M. Tahir Kurtarıcı. Cemil Bekleyici. İsa Tunc.

BOŞAT'TAN HELDA KÖYÜ'NE TAŞINMIŞ ŞEYH HASAN AİLESİ

Şey Hasanın Mezarı Boşat Köyü

Şeyh Hasan Şeyh Zeydin soyunun tanınmış sofilerindendir.
1800 yılı başlarında boşat köyünde doğmuştur.
Ufak boylu, sarı tüylü, kerametle şereflenmiş zamanın ermiş sofilerindendendir. Boşattan Helda köyüne taşıyanların atasıdır.
Dini vacibelerinin hassasiyetiyle yaşayan Şeyh Hasan ALLAHIN lütfuyla pek çok keramete mezhar olmuştur.
Olgunlaşma düneminden sonra dünyalık ile ilgili herhangi uğraşısı olmamıştır. Uzun süre kayıplara karışmıştır. Beyto tenha kayalıklarında Gırkuvi şıxamok erkanis ve Şehit türbelerinin bulunduğu yerlerde ibadete çekildiği olmuştur.
Yaşadığından günümüze Salih bir insan olduğunu süylene gelmiştir.
Şeyh Hasan bilinen Şeyh değildir.
Tevatür ortamından yaşanmış kerametlerinden dolayı kendisine Şeyh lakabı verilmiştir. Boşat'ta vefat eden Şeyh Hasan mezarı Şeyh Zeydin makber kapısının solundaır. İbrahim ve Hüseyin isminden iki çocuk babasıdır.

Mustafa Çağıp

Osman Taşmak

İbrahim Ulaş

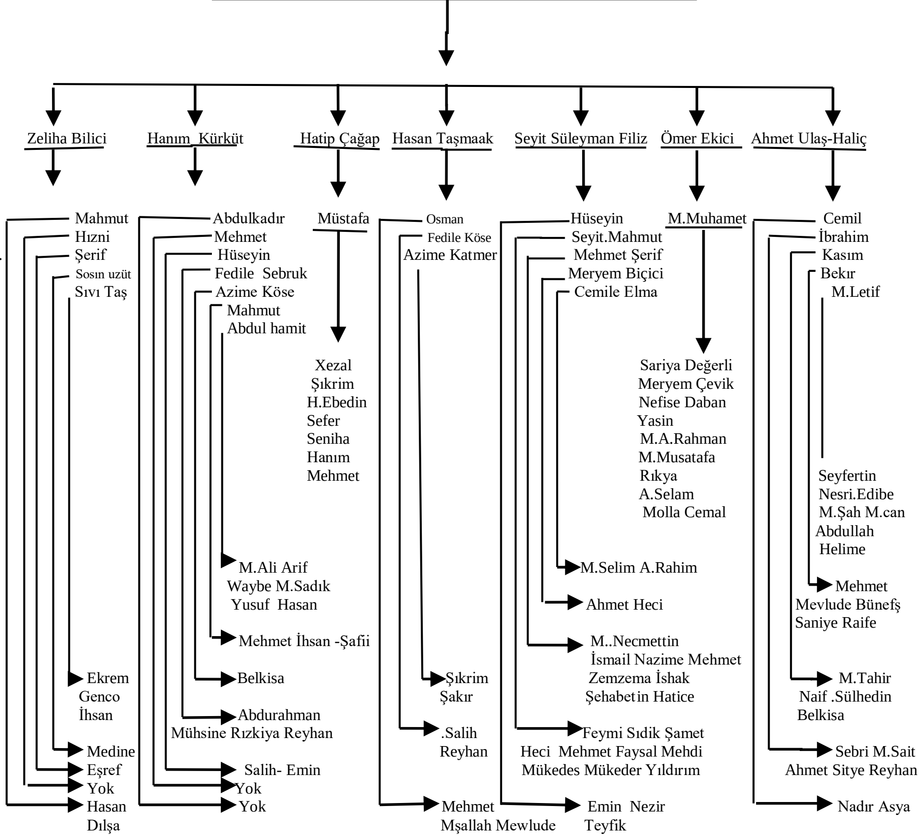

M.Muhamet Ekici

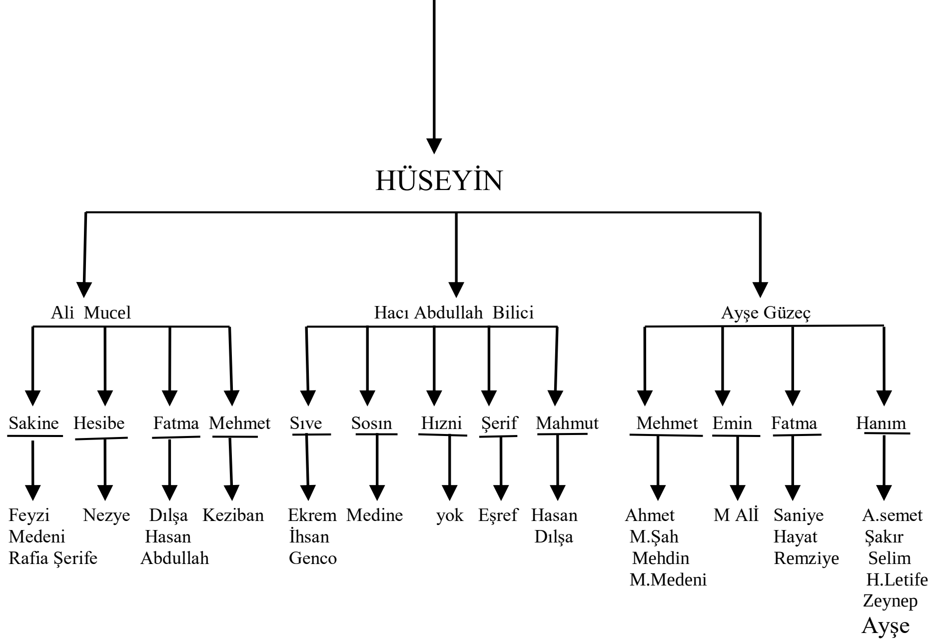

Seyt SüleymanFiliz

ŞEYH HASAN'IN OĞLU İBRAHİM

İbrahim Boşat Köyü'nde doğmuştur. Şeyh Hasan'ın oğludur. Bekir Beg soyundan (İbrahim'ı Şeyh Hasan) lakabı ile tanılır. Helda Köyü'nün Aşağı Mahallesi kuruluşundan 20 yıl sonrası, Hicri 1276'da Boşat'tan Helda Köyü ecdat mülkiyetine taşınmıştır. Yukarı Mahalle'nin ilk kurucularından ve köyde en çok nüfusa sahip ailelerindendir. Bu aile köyde uzun süre imamlık yapmış, saygı görmüş geçmişleri vardır. İbrahim'in Hac seferinde vefat etmesinden dolayı kabilenin lakabı Şeyh Hasan Kabilesinden (Mala Heci'ya) Kabilesi olarak lakap-isim değişimi olmuştur.

Hüseyin Boşat Köyü'nde yaşamıştır. Üç çocuk babasıdır. Lakabı Hüsoy Şeyh Hasan olarak geçmiştir.

ÖMER EKİCİ

Ömer Ekici Şeyh Hasanın torunu İbrahim ikinci oğludur.
Helda Köyü doğumludur. Genç yaşlardaiken vefat etmiştir. Muhamet isminde bir çocuk babasıdır.

Molla Muhammet Ekici

Molla Muhammet Hicri 1303 Helda Köyü doğumludur.
İbrahim'in ikinci çocuğundan Ömer'in oğludur. Annesinin adı Medine'dir. Küçük yaştayken babasını kaybeder. İlk tahsiline Helda köy imamı Bahçe Şeyhlerinden, Şeyh Halid'in yanında başlamıştır. Genel hayatı Helda Köyü'nde imamlık yapmakla geçmiştir. Heldewi lakabıyla tanınmış olan Molla Muhammed 1950 yılında Helda Köyü'nde vefat etmiştir.

M. Abddurahman Ekici
1931-1996

Yasin Ekici
1930-1995

Nuri Ekici

M. Cemal Ekici
D.1950

A. Selam Ekici
1939 1998

M. Mustafa Ekici
1937-1985

SEYİT SÜLEYMAN FİLİ

Seyit Süleyman Filiz

Seyit Süleyman Şeyh Hsanın torunu İbrahim'in üçüncü çocuğudur. Helda doğumludur. Babasının vefatından sonra aile idaresine kendisi geçmiştir. Dini vacibelerinin hassasiyetiyle yaşayan kişiliği olmuştur. Şeyh Zeydin ecdadının yedi yüz yıllık geçmiş tarihine duyarlı olmuştur. Şeyh Zeydin'in makber anahtarı, yeşil sarık, seyitlik konumu, özellikle evledına vakıf etmiş olduğu dık çeşme bahçesi hakkında vasiyeti gibi kutsal emanetlerinin muhafazasını yapmıştır. Saygı görmüş olan ecdat konumunu Boşat'ta olduğu gibi Helda'ya da taşımıştır. Baba ailesinin en çok yaşayanı olan Seyit Süleyman'ın mezarı Silvan'dadır.

M. Şerif Filiz
1924-1971

Seyit Mahmut Filiz
1914-1990

Hüseyin Filiz
1314 -1977

Teyfik Filiz
1944 - 2015

Nezir Filiz
1942

Emin Filiz
1930 - 2017

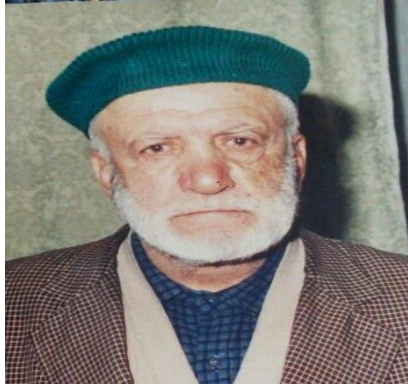
Hüseyin Filiz Seyit Süleyman'ın büyük oğludur. Hicri 1314 Helda Köyü'nde doğmuştur. Saygı görmüş bir aile terbiyesinde yetişen Hüseyin Filiz, yaşadığı Helda Köyü'nün denge konumunda, söz sahibi, adil insanlarındandır. Büyüklerine yaraşır gayreti, küçüklerine de büyüklük yapabilen kişiliği olmuştur. Geçmişten gelen soyu ile ilgili yaşanmış tarihi bilgilere duyarlı olmuştur. Tecrübe birikimi ile köy sorunları hakkında kendisine danışılmış istişare yapılmıştır. Yaşanagelmiş olayları adaletle çözebilen köyün sayılı insanlarındandır. Dedesi Boşat'tan Helda'ya taşınma konusunu en iyi şekilde değerlendirip ecdadın vakfının bütün şartlarını korumuştur.

Seyit Süleyman'ın ikinci oğlu Seyit Mahmut Filiz 1914'de Helda Köyü'nde doğmuştur. Yaşadığı Silvan ortamında üstün şahsiyet konumunda saygı görmüş Silvan'ın tanınmış insanlarındandır.

SEYİT MAHMUT FİLİZ

Seyit Mahmut Filiz Seyit Süleyman'ın ikinci çocuğudur. 1914 Helda Köyü doğumludur. Genç yaşlarda Silvan'a taşınmıştır. Yaşadığı Silvan ortamında üstün şahsiyet konumunda saygı görmüş Silvan'ın tanınmış insanlarındandır.1990 yılında Silvan'da vefat etmiştir.

Çocukları: Şamet. Feymi. Sıdik. Heci.Mehmet.Feysel Mükedes. Mehdi.Mükeder.Çınar

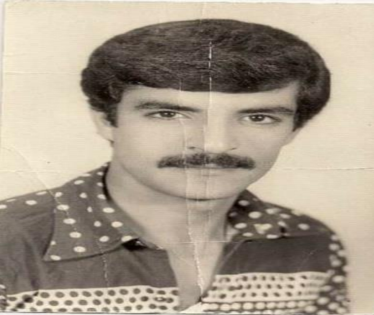
Seyit Mahmut Filiz

Sıdik Filiz

Feymi Filiz

Mehmet Filiz

Heci Filiz

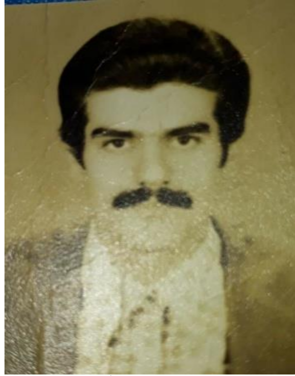

M. Şerif filiz

Mehmet Şerif Seyit Süleyman’ın üçüncü oğludur. Yaşadığı ortamın tanınmış insanlarındandır. 1924 Helda doğumludur. 1971 de Silvan’da vefat etmiştir.

Mehmet Filiz

İsmail Filiz

Molla Necmetin Filiz

Ahmet Ulaş

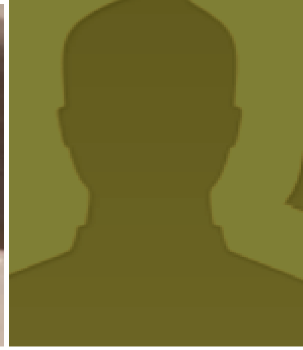
Ahmet Ulaş Şeyh Hasan’ın torunu İbrahim’in Büyük oğludur. Boşat Köyü doğumludur.Yukarıda isimleri geçen Cemil. İbrahim Bekır. Kasım. Letif ve Belkisa isminde altı Çocuk Babasıdır.

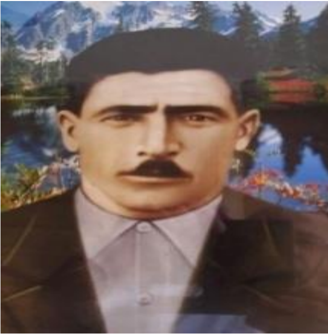
KasımUlaş
Ö.1988

İbrahim Ulaş

Cemil Haliç

.Letif Ulaş
1913 - 1994

Bekır Ulaş

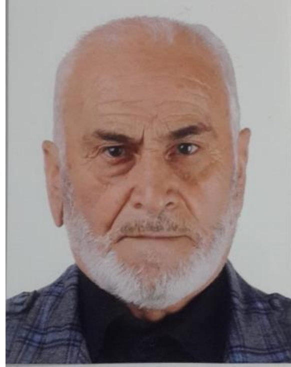
Cemil Haliç

Nadır Haliç

Selim Haliç

Şakır Haliç

Abdulsemed Haliç

Cemil Haliç Helda Doğumlu Ahmet Ulaşın Büyük oğludur. Birinci dünya sevaşında rus cepesinde şehit olmuştur. Ndir ve Asya İsminde iki çocuk babasıdır.

İbrahim Ulaş

M.Sait Ulaş
1932 - 2001

Sebri Ulaş

Ahmet Ulaş

Ali Ulaş

Servet Ulaş

Molla Hanifi Ulaş

KasımUlaş
Ö.1988

Naif Ulaş
1943-2005

Molla Tahır Ulaş

Selahettin Ulaş

Mehmet Ulaş

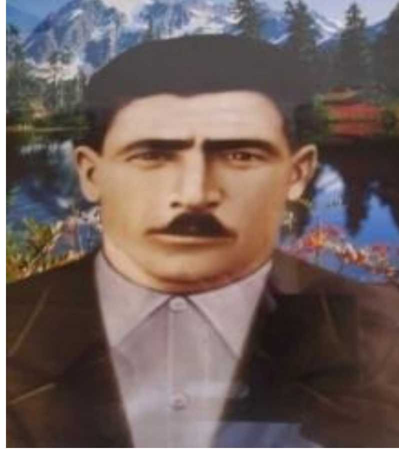

Bekir Ulaş

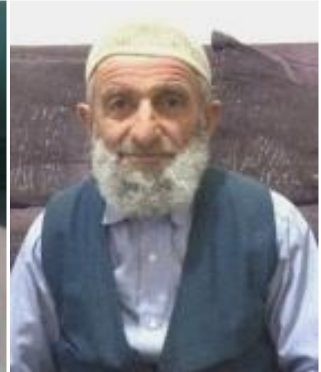

Mehmet Ulaş

Mehmet .Letif Ulaş
1913 - 1994

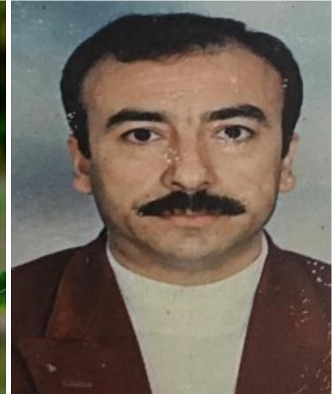

M.Şah Ulaş

Nesri Ulaş

Seyfettin Ulaş

M. Can Ulaş

Abdullah Ulaş

HASAN TAŞMAK

Hasan Taşmak İbrahim'in dördüncü çocuğudur Helda doğumludur. Babası kendisine babasının ismini koymuştur. Mezarı Otluk Köyü'ndedir (Heşterı) Çocukları: H.Osman Fedile Azime

Osman Taşmak Helda Köyü'nde doğmuştur, Hasan'ın oğludur. Yaşadığı ortamda dostluğu önemsemekle meşhurdur. Ticaret becerisiyle öne çıkmış olan osman taşmak yörenin zengin ve tanınmış insanlarından yer almıştır. Köy imam'ın geçimi, yol yapımı,kuyu açma gibi köye hizmetleri olmuştur.
Osman Taşmak 1960'li yıllarında Diyarbakır'da vefat etmiştir ve mezarı Mardin Kapı mezarlığındadır. Mehmet. Maşallah ve Mevlude üç çocuk babasıdır.

Mehmet Taşmak 25-10-1943 doğumlu Köyü zengin bir ailenin çocuğudur. Yaşadığı ortamda tanınmış kişiliğe sahiptir. İki dönem Helda Köyü muhtarlığı yapmıştır 26-07-1995 tarihinde vefat etmiştir.

HATİP ÇAĞAP

Hatip Çağap İbrahim'in beşinci çocuğudur ve ikinci evliliğinden gelir. Helda doğumludur. Birinci Dünya Savaşına Rus Cephesinde Muşun bulanık ilçesinden yaralı olarak eve getirilir. Kısa bir zaman sonrası evde vefat etmiştir. Mezarı Helda Köyü'ndedir. Mustafa isminde bir çocuk babasıdır.

Mustafa çağap

Mustafa Çağap Helda Köyü'nde doğmuştur. Ailesinin tek çocuğudur.   Küçük yaşlarda babasını kayıp etmiştir. Amcası Seyit Süleyman'ın himayesinde büyümüştür.1989 tarihinde vefat etmiştir. Mezarı Silvan'dadır.

Şükrim Çağap

Ebedin Çağap
1937 - 2007

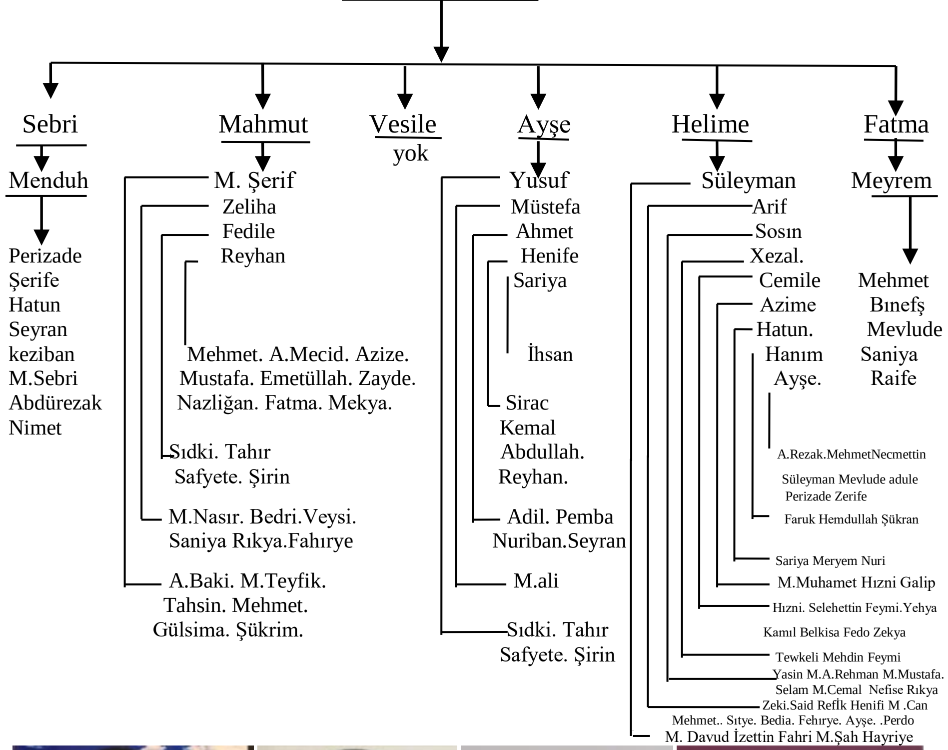

Mehmet Çağap

Sefer Çağap

ÖMER ESKİN

Mehmet Eskin

Tahsin Eskin

Abdulbaki Eskin

M. Teyfik Eskin

Şükrim Eskin

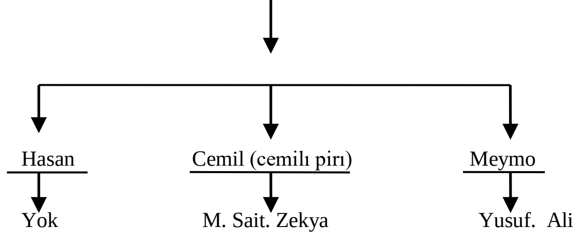

Abdurrezak Eeskin

M. Sebri Eskin

Ömer Eskin, Cemilpaşa danışmanı olarak Diyarbakır'da yaşamıştır. Helda Köyü'nde köşk kurulurken, köşkün hayırlı temennisinde bulunmak üzere Cemil Paşa hanedanı ile beraber Helda Köyü'ne gelir. Burada Ömer'in beceri ve başarılı kişiliğini öğrenen Reşit Ağa, Helda Köyü'ne taşınması teklifinde bulunur. Ömer Eskin Reşit Ağa danışmanı olarak Helda Köyü'ne taşınmıştır. Gönümüzde köy nüfüsünün büyük bölümü Ömer Eskin'in soyu teşkil etmektedir. Bu soyun lakabı Mala Bajarya olarak geçmektedir.

SÜLEYMAN EK (Sılı Semo)

Molla Teyfik Ek

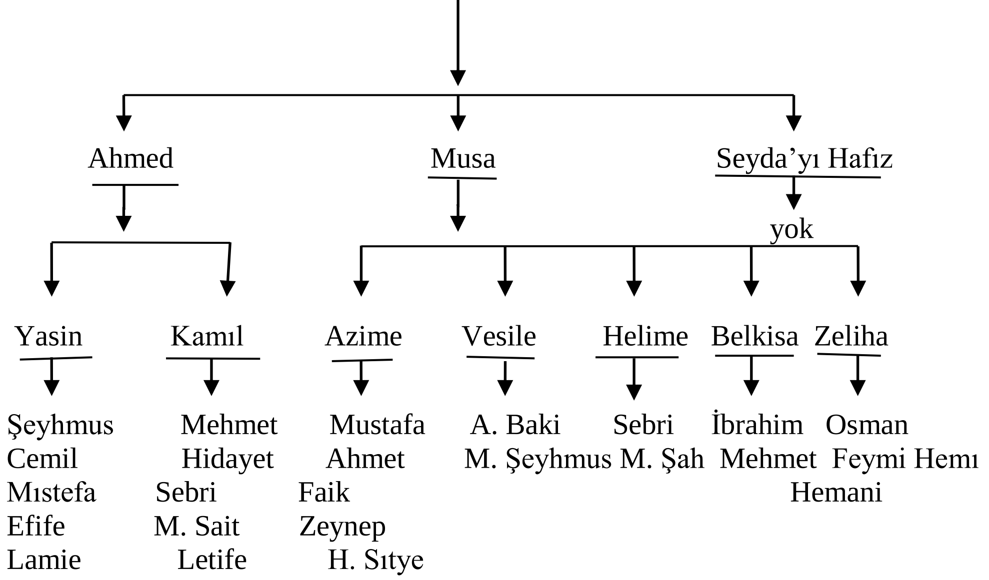
Abdulsamet Ek

Faik Ek

Süleyman Ek Diyarbakır'dan yeğeni Ömer Eskin ile beraber Helda Köyü'ne taşınmıştır.

FEK OSMAN CİHANGİR

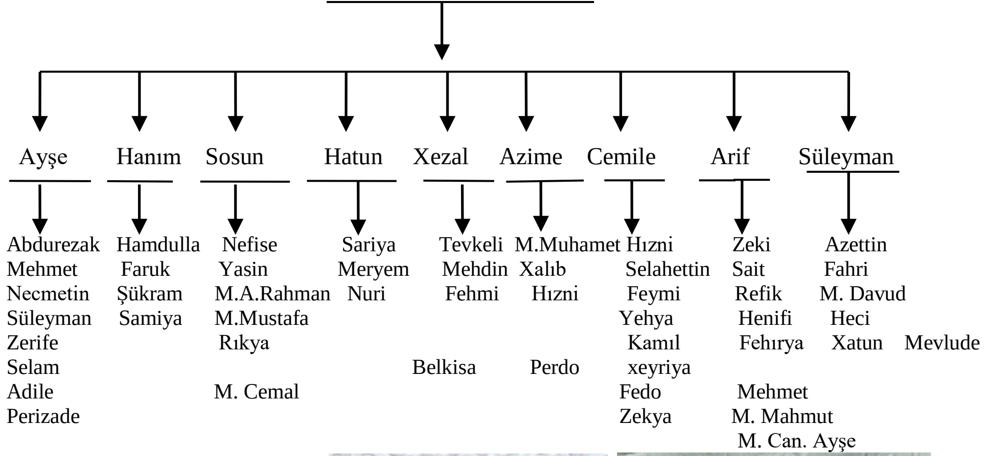

Cemil Cihangir

Yasin Cihangir

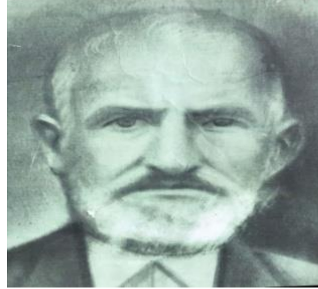

Ahmet Cihangir

Osman Cihangir Kulp'un Cumar'î Köyü'nden Helda Köyü'ne taşınmıştır. Mala fek Osman lakabını taşımıştır. Daha sonra Başbuk Köyü'nde yaşamışlardır. Seyda'yı Hafız uzun süre köyde Kur'an eğitimi vermiştir.

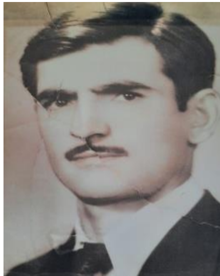

İzettin Muğurtay

Molla Davud Muğurtay

Süleymen Muğurtay
1898 - 1950

Refik Muğurtay

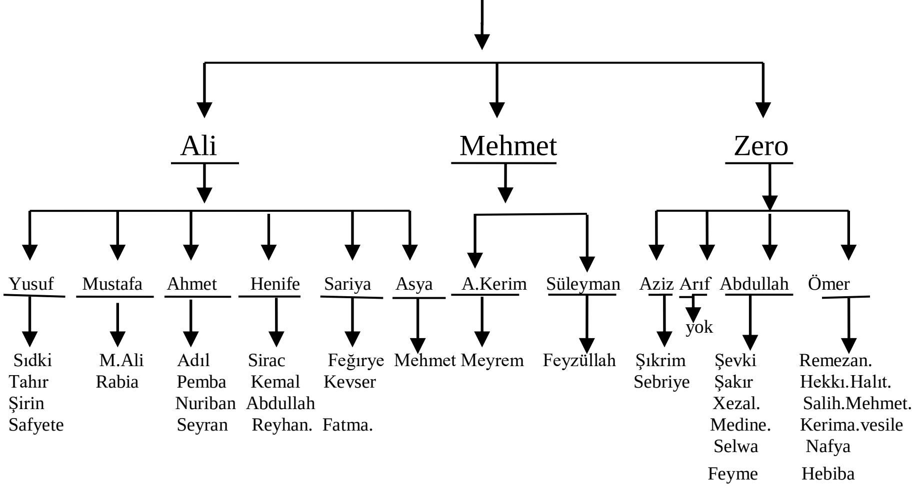

Mehmet Şah Muğurtay

Heci Muğrtay

Fahri Muğurtay

Musa Muğurtay Keklikdere Köyü'nden Helda Köyü'ne taşınmıştır. Ömer Eskin'in kızı Helime ile evlenmiştir. Seyit silsilesinden gelmektedir. Kendi soyunun atası olarak (Mala Musa) lakabıyla tanınmıştır. Büyük oğlu Süleyman Muğurtay'dır. 01-07-1898 Keklikdere doğumludur. Yaşadığı dönemde saygı görmüş köyün tanınmış insanlarından olan Süleyman Muğurtay 1950'lerde vefat etmiştir.

SÜLEYMAN ALÇAY- FİRİK

Mehmet Firik

Adem Firik

Enver Firik
1946 - 2018

Feyzüllah Firik
1918 - 1980

Nazmi Alçay

Şirin Alçay
1948 - 2018

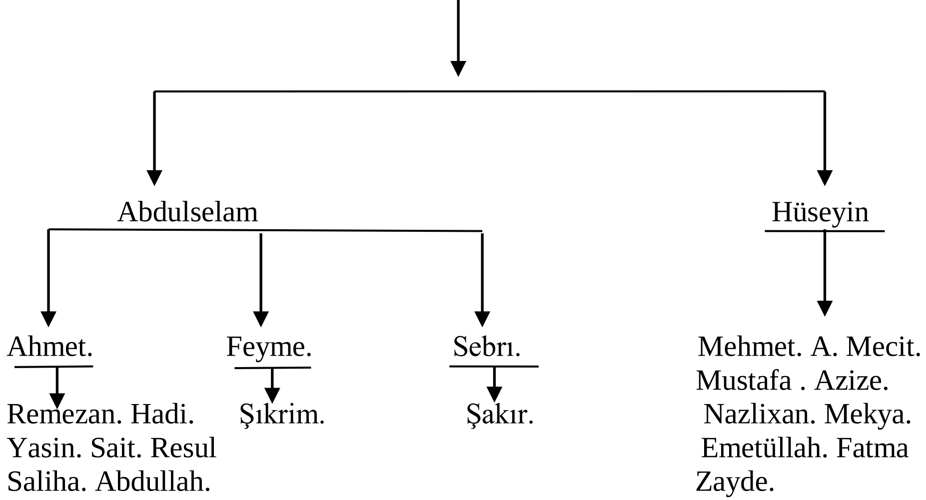

Tahir Alçay

Sıdki Alçay

Süleyman Mardin Cizre’den Helda Köyü’ne taşınmıştır. Sılı Fatım’a Koçerî lakabıyla tanınır. Alçay ve Firik iki soy isminden gelmektedirler. Feyzüllah Firik 01.07.1918 Helda Köyü doğumludur.13.02.1980’de vefat etmiştir. Mezarı Helda Köyü’ndedir.

Yusuf Alçay 1896 Helda doğumludur. 1950’de Diyarbakır’da vefat etmiştir. Mezarı Diyarbakır Kayapınar Mezarlığındadır.

II. Süleyman D.01.07.1879 - Ö.10.05.1960
Bu soydan Ali ve Abdulkerim ikisi de Ömer Eskin’in damadıdır.

Resul Kürküt

Resul Kürküt Başıtlo yerleşiminden Helda Köyü'ne taşınmıştır.
Mala Resul'ı Hüso lakabıyla tanınmıştır. Hüseyin Kürküt köyün geçmişinde tanınmış kişiliği ile anılmaktadır. Mezar taşındaki bilgiye göre 1887'de doğmuştur. Köyde var olmuş olan taş ocakları ticaretinde üstün başarı sağlamıştır. Mert kişiliğiyle tanınmış olan Hüseyin Kürküt 1977'de vefat etmiştir. Mezarı Helda Köyü'ndedir.

Molla Hanefi Kürküt Mustafa Kürküt Hüseyin Kürküt
1937

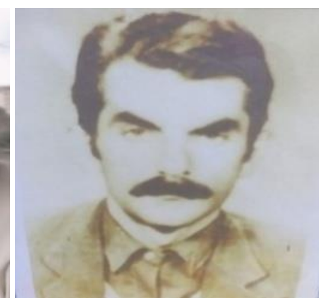
Hadi Kürküt Yasin Kürküt Ramazan Kürküt

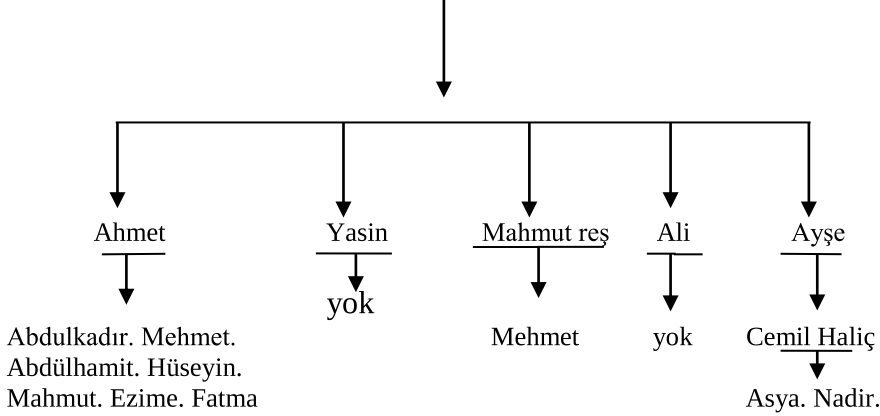

Abdullah Kürküt Cevat Kürküt Resul Kürküt Sait Kürküt Yasin Kürküt

Fesih Kürküt **Zülkif Kürküt** **Cevat Kürküt**

Hasan Kürküt Başıtlo yerleşiminden Helda Köyü'ne taşınmıştır. Lakabı (Mala Gebolo) olarak tanınmıştır. Dinine duyarlı bir aile olarak geçmektedir.

Molla Sadık Kürküt Helda Köyü doğumludur. Babasının adı Abdülhamit annesinin adı Ayşe'dir. Takvaya yönelik abidane bir hayat yaşayarak hayatını sürdürmüş olan Molla Sadık genç yaşlardan vefat etmiştir, mezarı İstanbul'dadır.

Molla Metin 1956 Helda doğumludur, (Abdul Hamid'in torunu) Yusuf'un oğludur. Diyarbakır'a bağlı Şemamî Köyü'nde Molla Mehmet Letif yanında eğitimini tamamlayıp icazeti kendisinden almıştır. Yaşadığı müddetçe takvaya yönelik ilme adamış alimler yetiştirmiş bir geçmişe sahip olan Molla Metin 16.03.2016'da vefat etmiştir.

Hüseyin Kürküt Helda doğumludur, yaşadığı geçmişiyle tecrübe birikimine sahip ve danışılan kişiliğe olmuştur. Uzun süre Camii müezzinliği yapan Hüseyin Kürküt 16.06.1988 tarihinde vefat etmiştir.

Mahmut Kürküt Hicri 1327 doğumludur yaşadığı yörede tanınmış marangozluk sanatıyla meşhurdur. 1988 tarihinde Silvan'da vefat etmiştir.

FEK HASAN KÜRKÜT

Molla Abdurrahim Kürküt

Molla Metin Kürküt
D 1956 Ö.16.03.2016

Molla Sadık Kürküt
D.05.03.1938. Ö.26.02.1968

Mehmet Ali Kürküt

Mahmut Kürküt
D.H.1327. Ö.M.1988

Hüseyin Kürküt
Ö.16.06.1988

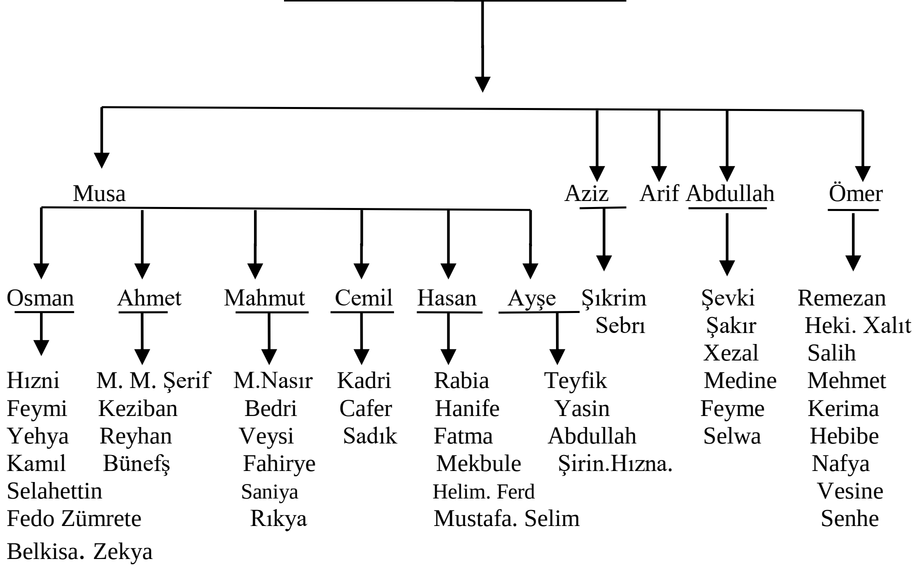

Şafii Kürküt

M.İhsan Kürküt

M.Salih Kürküt

Yusuf Kürküt

HÜSEYİN YALÇIN - İĞİN

Hüseyin Diyarbakır'ın Lice ilçesinin Cümarı Köyü'nden Helda Köyü'ne göç etmiştir. Aile Mala Hüseyin'ı Salih lakabıyla tanınmaktadır.

Molla Mehmet Şerif Yalçın

Molla Mehmet Şerif 1933 Helda doğumludur. Annesinin adı ıvan, babasının adı Ahmet'dir. İlk medrese eğitimini kendi köyünde Molla Muhammed'in yanında başlamıştır.
Daha sonra Molla Yahya Ferhend'ı, Molla Abdulsamet, yörenin değişik alimlerinde eğitimini almıştır. İcazeti Molla Şemsettin'den almıştır.
Helda'nın büyük alimlerinde olan Molla Mehmet Şerif yaşadığı müddetçe takvaya yönelik ilme adamış, alimler yetiştirmiş, bölgenin tanınmış alimlerindendir.
Bir kanaat önderi olarak kabuledilen Molla Mehmet Şerif 2020'de Diyarbakır'da vefat etmiştir.

HÜSEYİN YALÇIN - İĞİN

Molla Ahmet Yalçın

Bedri Yalçın

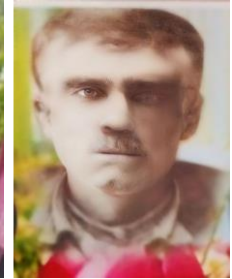

Molla Nasır Yalçın
1934-2011

Molla M. Şerif Yalçın
1933-2020

Yehya Yalçın
1945-2006

Selahettin Yalçın
1933-2001

Hızni Yalçın
1927- 2009

Mehmet Yalçın
1923-1972

A.Helim Yalçın

Şakır İğin

Feymi Yalçın
1949- 1995

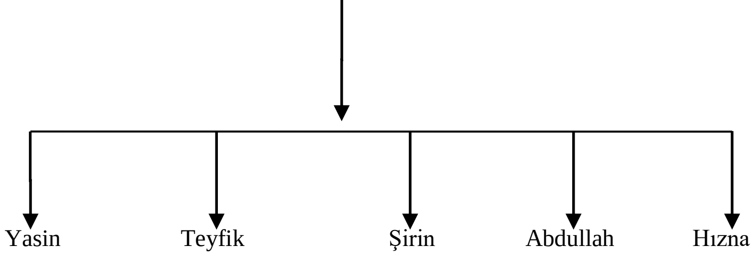

KamilmYalçın
1947-2002

Salih İğin

Hakkı İğin

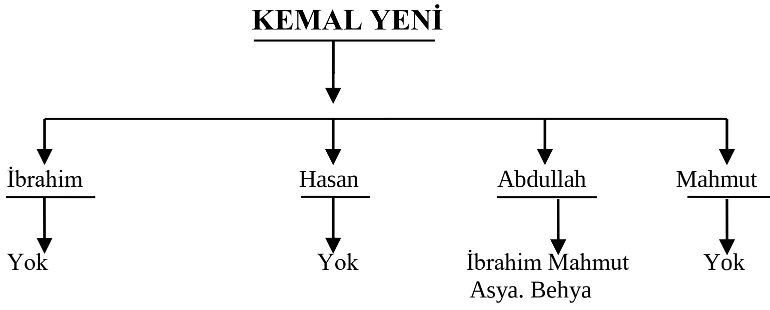

Ramazan İğin

Cafer Yalçın

Teyfik Çetin

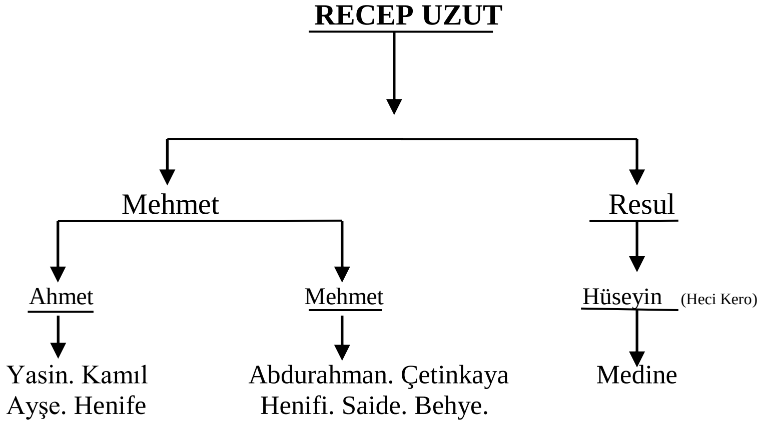
Mehmet Çetin Keklikdere Köyü'nden Helda Köyü'ne taşınmıştır. Aile Mala Mıhemed'ı Hüso lakabıyla tanılır. Helda Köyü'nün denge konumunda, söz sahibi ailelerindendir. Aile öncüsü teyfik çetin 1923 Helda Köyü doğumludur. Tecrübe birikimi Köyün öncün konumunda tanınmış kişiliğe sahiptir. 1986 vefat etmiştir.

İbrahim Yeni

Kemal Botan bölgesinden Helda Köyü'ne taşınmıştır. Günümüzde aile Mala Evdı Gemo lakabıyla tanılır. Aile öncüsü Abdullah yenidir. Köye en çok emek bırakmış çobanlığı ile meşhurdur.

Kamil Uzut

Yasin Uzut

Teyfik Uzut

Ahmet Uzut

Molla Niyazi Uzut

Sait Uzut

Mehmet Uzut

Recep Uzut

Cemal Uzut

Recep Uzut Muş'un Serhat bölgesinden olaylar nedeniyle Helda Köyü’ne göç etmiştir. Mala Reco lakabını taşımıştır. Bu aileden, Hüseyin, Kamil ve Yasin, Helda Köyü’nde, Abdurrahman ve Hanifi Gündüz Bılbıl Köyü’nde yaşamışlardır. Uzut ve Çankaya soy isimlerinden gelmektedirler.

II. Ahmet Uzut

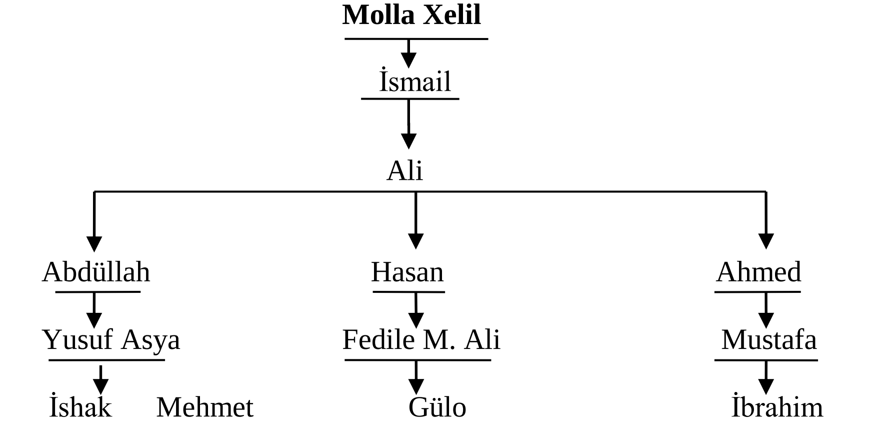
Ahmet Uzut 1935 Helda doğumludur. Annesinin adı Gülistan, baba adı Yasin'dir. Dedesi seferberlik savaşından eve dönmeyince babası kendisine babasının ismini koymuştur. Köyde tanınmış kişiliği olmuş olan Ahmet Uzut 2020'de vefat etmiştir.

Azime Uzut

Azime 1870 Helda doğumludur. Köyün en çok yaşayanlarındandır. Lakabı Eda Azî olarak geçmiştir. Dılxeyri soyundan Hasan'ın kızıdır. Onun babasının lakabı Hesen'ı Sılı Nare olarak geçmiştir. Seferberlik savaşından dönmemiş olan Ahmed'in Hanımıdır. Çocukları: Yasin Uzut, Kamıl Uzut, Ayşe Kürküt, Henife Güneş'tir. 110 yıl yaşayan Azime Uzut seferberlik savaşından kaynaklanan yiyecek kıtlığı yaşadığı gibi, erkek kıtlığı da yaşamıştır. Köyde bir çocuk öldüğünde mezar kazacak adam bulunmamış, açlıktan ölüm olayları baş göstermiş bir zamanı yaşamış olan Azime Uzut 1980 yılında vefat etmiştir. Yukarıda konu olmuş Ahmet Uzut Azime'nin torunudur. Onun eli altında yetişmiştir. Azime yaşlanınca da onun bakımını Ahmet yapmıştır. Seferberlik savaşındaki olaylarla ilgili bilgiler olsun ve köyün geçmişi ile ilgili bilgiler olsun kendisinden çok şeyler öğrenen Ahmet Uzut tv yayınlarına çağrılarak geçmişte kalan bilgileri günümüze aktarmıştır.

Ahmet Uzut ile yaşamış olduğum bir olay

1971’de Silvan’ın Gazi İlkokulu birinci sınıf öğrencisiydim. Köyde okul olmadığından dolayı Silvan’da Amcamın evinde okul okuyordum. Eve gitmek için yarıyıl tatilini bekliyordum. Karne alacağım günlere yakın köyde çok kar yağmış olduğu haberini alıyordum. Köye gidecek beklentisi içerisindeyken, o gün köye çıkış ve girişin imkânsız olduğunu öğrenmiştim. Babamın köyden geleceğinden umut kesilince dışarı çıktım. Geçmiş günden Silvan’da misafir kalmış olabilir diye köye gidecek kişileri aramaya başlamıştım. O gün çarşıda Ahmet Uzut’u gördüm. Kendisine dikkat edince anladımki köye gidecek hazırlığı yapıyordu. Ahmet babamdan dört yaş küçüktü, onların arasında sevgi bağı olduğundan dolayı içime beni köye götürecek umudu doğmuştu. O zaman yedi veya sekiz yaşlarındaydım. Kendisine “Ahmet dayı, ben de sizinle köye gelebilir miyim” deyince, bana baktı “sen Yasin’in oğlu değil miydin” dedi evet dedim. Eliyle başımı okşadı sevgisini paylaştı, ve bana “köyde çok kar yağmış, yolların kapalı olduğunu biliyor musun” dedi, “evet biliyorum” dedim, “eğer yol açık olsaydı babam beni almaya gelecekti” dedim. Bana dedi ki “bugün köyden birkaç genç yaya olarak aydınlık için Silvan’a gaz almaya gelmişler, onların izinden başka yol yok” dedi, “bizde herhangi bir binek yok, üç dört saatlik yola seni nasıl götürebilirimki” diye beni teseli etmeye çalıştıktan sonra yola koyulup gitti. Biraz ilerleyip uzaklaşınca cesaretimi toparlayıp kendisine koştum, duygulanmıştım “Ahmet dayı küçük kardeşlerimi çok özledim ne olur beni de götür” deyince bana dedi ki, “git amcana haber ver, eğer sana izin verirse, iyicene yemeğini ye, kışlık elbiselerini giy ve iyi bir ayakkabı giy ve çabuk gel, ben Silvan çıkışı benzinlikte seni bekleyeceğim” dedi. O gün sanki uçarak gidip gelmiştim. Dört kişilik bir kafileyle köyün yolunu tutuk. Ahmet dayı, ben, Cemal ve Zülkif. Cemal elinde Philips markalı yeni çıkmış bir radyo taşıyordu. Belki de köye ilk teknolojinin başlangıcı olacaktı. Yolun uzun bölümü bitmişti Albat Dağı’nın köye inişine gelmiştik, karanlık çökmek özereydi artık. Köye gidince evlerin kardan gömüldüğünü görmüştüm. O günden günümüze Ahmet dayı benim için unutulmayan kişi oldu. Bu kitabı yazmaya başlarken Ahmet dayıya danışmıştım. Kitabın içerisindeki bilgiler hakında onun çok emeği geçmektedir. Kendisi için yüce Rabbim’den af ve mağfiret diliyorum. Küçük yaşta anne babadan ayrı yaşamak beni okuldan fazla eğitmiştir.

İshak Yeniş

Muhammet Yeniş

İbrahim Angin

Adil Angin

Rıfat Angin

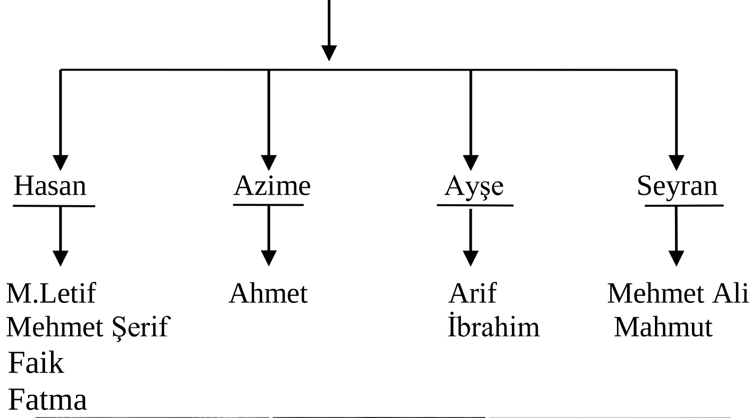

Mustafa Angin

İsmail Silvan'ın Herşenı Köyü'nden Helda Köyü'ne taşınmıştır. Mala Dumo lakabını almıştır. Angin ve Yeniş iki soy isimlerinden gelirler. Helda ve Başbuk köylerinde yaşamışlardır.

İBRAHİM ANGİN

İbrahim Angin 1921 Helda Köyü'nde doğmuştur. Babasının adı Mustafa, annesinin adı Hatun'dur. Dini değerlerine duyarlı kişiliği olmuştur. Yaşadığı ortamda nam salmış kişiliğiyle İbrahim'i Mıstı lakabını almıştırr. Yaşadığı dönemden günümüze dek güçlü ve üstün cesaretiyle tanınan İbrahim Angin 1973 yılında Silvan'da vefat etmiştir.

Mehmet Şerif Kaçar

Mehmet Letif Kaçar

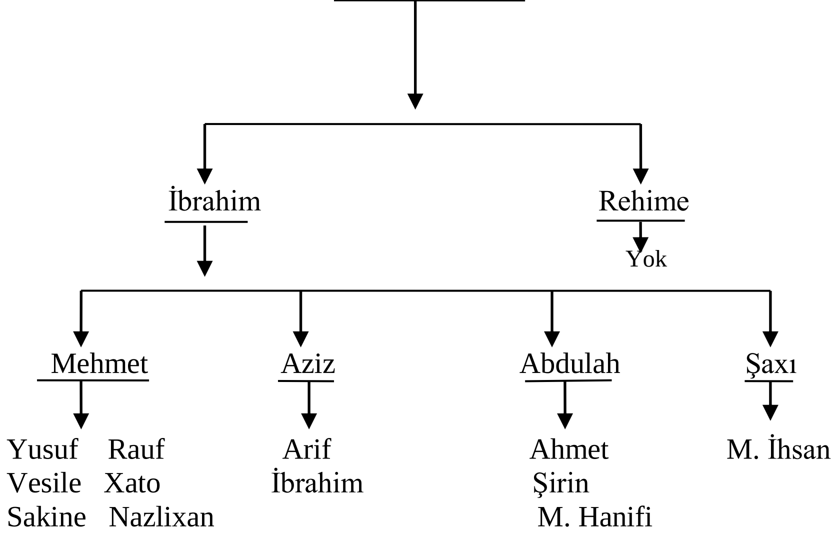

Abdulvehap Kaçar

Faik Kaçar

Mehmet Kaçar Keklikdere Köyü'nden Helda Köyü'ne taşınmıştır. Mala Hesenı Şero lekabını almıştır. Dini değerlerinin sevgisiyle yaşamış olan Mehmet Kaçar, Helda Köyü'nde Camii Cemaatindeki Alim ve bilgin insanlarla namaz kılmanın sevgisini yaşar. Köye yakın tarlasında çalıştığı zamanlarda namaz saatlerinde Helda Köyü'ne gelip namazı kılıp tekrar köyüne döner. Bunun farkına varan köy ağası kendisine, Helda Köyü'nde camii ile bitişik ev inşa edip buraya taşınma tavsiyesinde bulununca, Mehmet Kaçar Keklikdere Köyü'nden Helda Köyü'ne yerleşmiştir. Yaşadığı müddetçe cami hizmetini sürdürmüştür.

RESUL ŞİKAF

Şirin Şikaf

M. Hanifi Şikaf

Ahmet Şikaf

Abdullah Şikaf

Rauf Şikaf

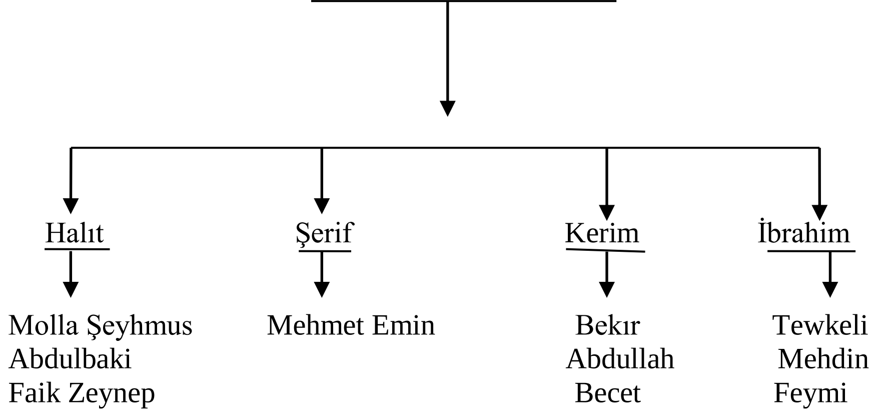

Arif Şikaf

İbrahim Şikaf

Yusuf Şikaf

Resul Boşat Köyü’nden Helda Köyü’ne taşınmıştır. Mala Reso lakabıyla tanınmıştır.

SÜLEYMAN KATAN

Faik Katan

Abdulbaki Katan

M. Şeyhmus Katan

Sırdin Meşe

Feymi Kılıç

Bekir Katan

Süleyman Katan Boşat'tan Helda Köyü'ne taşınmıştır. Mala Şuro lakabıyla tanılır. Şerif Üç Basamak Köyü'ne, İbrahim Sulubağ Köyü'ne, Halıt ve Kerim Helda Köyü'nde yaşamışlardır.

DILXEYRİ

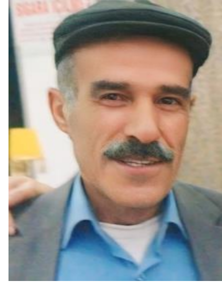
M.Ali Tağaç
1332 - 1993

Mirzeydin Tağaç

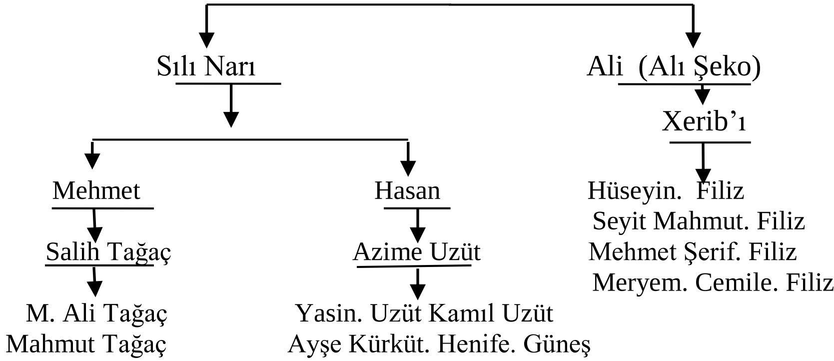
Mustafa Tağaç

M.Sedik

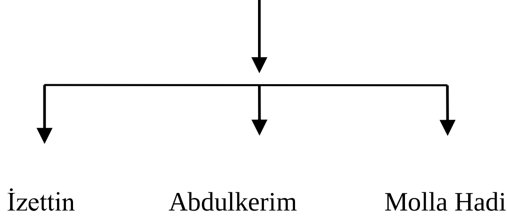
Tağaç Şeyhmus

Badıka bölgesinden Helda Köyü'ne taşınmıştır. Dılxeyri lakabıyla tanınmaktadırlar. Bu soy, köyde Alı Şeko ile meşhurdur.

Salih'in oğlu M.Ali Tağaç H.1332'de Helda Köyü'nde doğmuştur. Annesinin adı Seyran Kaçar'dır. Soy isimleri önce Yemez, sonra da Tağaç olarak değişmiştir. Köy hizmeti ile ilgili Ramazan'da sahura uyandırma ve köyün rençberlik alanında hizmeti olmuştur. Geçmiş olayların anlatım edebiyatıyla meşhur olan M. Ali Tağaç 1993'de Sulubağ Köyü'nde vefat etmiştir.

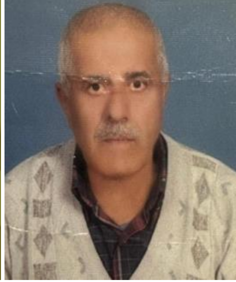
Salih'in ikinci oğlu Mahmut'ur. Mehmud'ı Seyrı lakabıyla tanınmıştır.
Mahmut köyün gelenekleri ile ilgili değişik dalarda hizmeti olmuştur. Diyarbakır'ın giyim ve kuşanma kültürünü yaşama sevgisini taşımıştır. Yaşadığı dönemde özelikle düğün oyunlarında kendi besteleriyle yaşadığı ortamda başarılı kişiliği olmuştur. Berber, kasap, düğün hizmetleri, damat tıraşı, çaycılık gibi temiz sanatıyla bir geçmişe sahiptir.

Reşit Güneş

Reşit Güneş D.01.07.1887 Helda doğumlu Muş yüresinden Helda Köyüne taşınmıştır. 02.01. 1965 te vefat etmiştir.

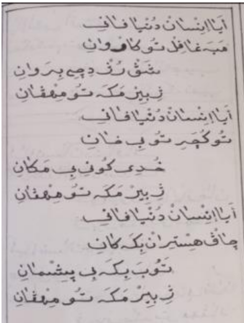

Mehmet Güneş
D.01.07.1921
Ö.25.05.1956

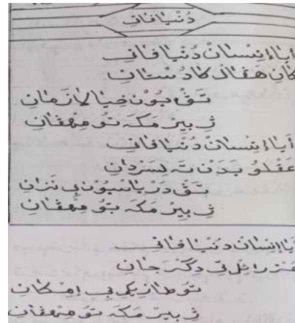
Abdul Kerim Güneş
D.01.07. 1934
Ö.22.02. 2019

İzzettin Güneş
D.01.07.1932
Ö.15.08. 2004

Molla Hadi Güneş
D.01.02.1953

أبا إنسان دنيا فانِ
هبه غافل تو كافوانِ
شق رژ دچه بروانِ
ژ بير مكه تو مهڤانِ
أبا إنسان دنيا فانِ
تو كجر تو ب خانِ
خدى كوفِ ب مكانِ
ژ بير مكه تو مهڤانِ
أبا إنسان دنيا فانِ
چاف هستران بكه كانِ
توبه بكه ب پشمانِ
ژ بير مكه تو مهڤانِ

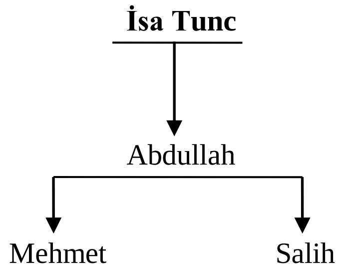

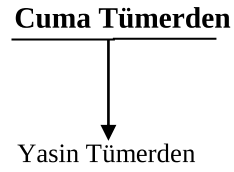
دنيا فانِ

أبا إنسان دنيا فانِ
كانِ هفال كاد ستانِ
تو ڤ بون ضيا الازمانِ
ژ بير مكه تو مهڤانِ
أبا إنسان دنيا فانِ
عقلو بدن ته بسردانِ
تو ڤ در باسبون ب نرانِ
ژ بير مكه بتو مهڤانِ

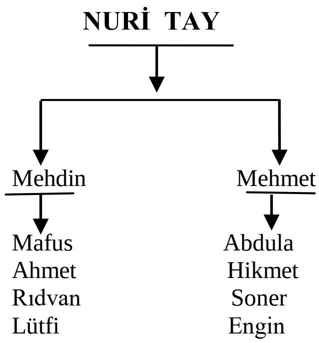
أبا إنسان دنيا فانِ
عنترا غل ڤ دگر جانِ
تو طازبكي ب إمكانِ
ژ بير مكه تو مهڤانِ

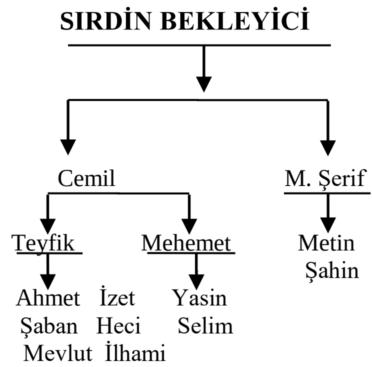
Molla Hadi Güneş

İsa Tunc
Abdullah
Mehmet
Salih

Cuma Tümerden
Yasin Tümerden

==
==

NURİ TAY
Mehdin
Mehmet
Mafus
Ahmet
Rıdvan
Lütfi
Abdula
Hikmet
Soner
Engin

SIRDİN BEKLEYİCİ
Cemil
M. Şerif
Teyfik
Mehemet
Metin
Şahin
Ahmet
Şaban
Mevlut
İzet
Heci
İlhami
Yasin
Selim

ALİMLERLE KÖYE BİR ÇIĞIR AÇILIMI

.

Köyde Camii kurulurken Camii'nin ilk imamlığına Silvan'ın Bahça Köyü'nden Şeyh İbrahim'in oğlu Şeyh Halit getirilir. Şeyh Halit Köy halkıyla, Kürt kökenli Mevlana Halidiye kolundan Nakşi tarikatına mensup olup, uzun bir süre köyde İslam'a hizmet etmiştir. Silvan'ın Bahça Köyü'nde yayılmış olan tarikat, günümüze kadar Helda Köyü'nde de olumlu etki bırakmıştır. Köyde yaşamış olan alim ve aydın insanların varlığı ve diğer yandan köyde var olmuş olan taş ocakları, maddi manevi köye aydın bir çığır açarak, burada yaşayanları bir adım önde tutmuştur. Köyün geçmiş tarihinde önemli bir yeri olan Şeyh Halit vefatından sonrada aynı soydan gelenler köylü ile akrabalık bağlarını geliştirip maddi-manevi dayanışmalar olmuştur.

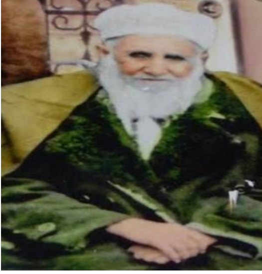

Mevlana Halid’ı Bağdadi

Nakşi Tarikatın Halid’i kolu

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî: Kürt kökenli Nakşibendi Hâlidîlik yolunun öncüsü ünlü İslâm âlimi, mutasavvıf ve şairdir. 1779 Süleymaniye doğumludur. Irak ve Şam'da yetişmiş büyük velilerdendir. Silsile-i aliyyenin yirmi dokuzuncusudur. Asrının mücedididir. Babası Hazret-i Osman'ın, annesi ise Hazret-i Ali'nin soyundandır. 1827’de vefat etmiştir. Kabri Şam'ın kuzeyinde, Kâsiyun Dağı eteğinde bulunmaktadır. Halidiye koluna mensubu olunduğu Nakşi tarikatı bütün bölgeye yayıldığı gibi Silvan’ın Bahçe Köyün’den yöremize yayılmıştır. Bu hizmeti Helda Köyü’nde Şeyh İbrahim’in oğlu Şeyh Halıt yörütmüştür.

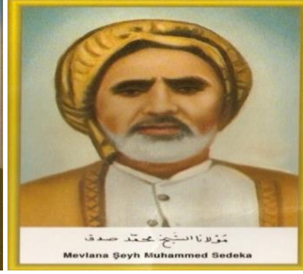
MEDRESE VE ALİMLERİMİZ

Molla Hüseyin'ı Küçük

Şeyh Yehya Bahçe

Mevlana Şeyh Muhamet Sedeke

Silvan Müftüsü Molla Yakub

Molla Muhammet Heldewi

Molla Yehya Ferhendı

Molla Yasin Xerza

Molla Abdullah Qoxi

Seyda Heci Fetı Hezro

Molla Abdul Semed Ferhendi

Molla M. Şerif Helday

Molla Ali Zilla

ALİMLERİMİZ

Âlimler, içinde yaşadığı toplumlar için ışık kaynağıdırlar. Âlimleri olmayan toplumlar, karanlıkta kalan insanlar gibidir. Toplumları ayakta tutan, iman ve ilimdir. İlimleri ayakta tutan ise âlimlerdir. Âlimler, toplumların temel direkleridir. Yüce ALLAH Kuran'ı Kerim'de alimler hakkında şöyle buyurmuştur;

İşte biz insanlar için böyle misaller veriyoruz. Fakat bunlar üzerinde ancak âlimler akıl yorar ve onlardaki gerçek manaları anlayabilir. Ankebût / 43.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Göklerde ve yerde bulunanlar, hatta suyun içindeki balıklar bile âlim kişiye Allah'tan mağfiret diler. Âlimin abide karşı üstünlüğü, ayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Şüphesiz ki âlimler, peygamberlerin varisleridirler. Peygamberler altın ve gümüşü miras bırakmazlar, sadece ilmi miras bırakırlar. O mirası alan kimse bol nasip ve kısmet almış olur."

Yüce ALLAH Enfal; 29. ayetinde şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Allah'tan korkarak hareket eder de takva dairesinde bulunursanız, Allah size hakkı batıldan ve doğruyu eğriden ayıracak bir kabiliyet, bir nur verir."

Hakkı batıldan ve doğruyu eğriden ayırabilmeyi sağlayan bu nur ferasettir. Feraset Allah'u Teala'nın zekaya ihsan ettiği bir lütfudur. Varlıkları algılarken şaşmayan bir nazar ile bakabilme sanatıdır. Mevcudatın tamamına idrak ile bakabilme haleti ruhiyesidir. Kalp gözünün açık olması fehim ve basireti edinmiş bir ahlak ile dolabilme gayretidir. Bu gayret esnasında ise tertemiz olabilmek yani; özü ve alnı açık olanlardan olmak için bir ömrü adama halidir. Allah'u Teala böyle haller içerisinde olanlar için şöyle buyurmaktadır;

"Ben, farz ve nafile ibadetlerle bana yaklaşan kulumu sevdiğim zaman, onun gören gözü, işiten kulağı, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. O benimle görür, benimle işitir, benimle tutar, benimle yürür. Bana sığınırsa onu himaye ederim. Benden bir şey isterse kendisine veririm." (Buhari ibnu Mace) Yani; feraset, kendini Rabbinin rızasını kazanma yollarına adamış, içini ve dışını safi etmek çaba ve gayretiyle dolmuş, nefsi ile her dem mücadele halinde olmuş ve Allah'ın özel ikramlarına mazhar olmuş insana ihsan edilen, ikramlardan biridir. Ve bu ikram neticesinde kul ile Rab'bin yakınlığı artmıştır.

CAMİİ VE MEDRESELERİMİZ

Molla Remzi Çekin'in imamı olduğu camii 2022'de tamirata alınmıştır. Topraklı tavanı alınıp üstü beton yapılmıştır

Camii ve medreseler günümüze kadar dinimizin temel esaslarını ayakta tutan ve devamını sağlayan en büyük kutsal değerlerimizdir. Camiler ilmin, medeniyetin kaynağı, insan yaratılışın gayesini ortaya koymakla insanı en üstün seviyelere taşıyan ilim yuvalarımızdır. Edebi kültürel değerlerimimzi camilerimizden almışızdır. **Edep, İslâm nazarında o kadar ehemmiyetlidir ki, onu kısaca târif etmek için "İslâm, edepten ibarettir" denilebilir**. Çünkü İslâmî emirlerin tamamı, aynı zamanda edep îcâbıdır. Yasaklar ise edebe muhalif olan şeylerdir. İbn-i Abbâs -Radıyallâhu Anhumâ- şöyle buyurur: "Bütün edeplerin başı, hem rahatlıkta hem de darlıkta Allah Teâlâ'nın emirlerine riâyet etmek ve yasaklarından kaçınmaktır." Müminin edep ve ahlâkının güzel olması, imanının da son derece kuvvetli olduğunun bir göstergesidir. Yani edep, aynı zamanda kâmil imanın bir aynasıdır. Edep, güzel ahlâkın zirve noktasıdır. Allah'ın bir kimseye verdiği en hayırlı ve en kıymetli nîmet, güzel ahlâktır. Kıyamet günü mizanda en ağır gelecek sevap, yine güzel ahlâktır. Allah ve Resûlü'nün en çok sevdiği ve cennette Peygamber Efendimize en yakın olacak kimseler, ahlakı güzel olan edepli kimselerdir. O hâlde güzel ahlâk, ebedî saadete ermeleri için insanlara bahşedilen bir nevî cennet vizesidir. Edep, hayvani vasıflardan kurtulup insânî meziyetlerle ziynetlenmektir. Edep, her işin usûlüdür. Edep noksanlığı ile gerçek insanlık seviyesine ulaşmak, mümkün değildir. Zira insan, bedeniyle değil, asıl yüksek rûhî vasıflarıyla insandır. Bu tevhide kaynaklı medeniyetimizi camii ve medreselerimizden aldık. Kur'anı Kerim'de Yüce Rabbimiz camilerin önemi hakkında şöyle buyurmaktadır; **Şüphesiz mescitler Allah'ındır o halde ALLAH ile birlikte hiç kimseye kulluk etmeyin.** (Cin süresi 18)
Peygamberimiz a.s.v.yeryüzünde ALLAH'A en sevimli yerlerin camiler olduğunu" bildirmiştir.

MEDRESELER

Seyda Hafız Cihangir. Molla Muhamet Ekici. Molla A.Kadir Kürküt. Molla Nasır Yalçın. Molla M. Şerif Yalçın. Molla Davut Muğurtay. Molla Sadık Korkut. Molla A. Rahman Ekici. Molla Mustafa Ekici. Molla Cemal Ekici. Molla Tahir Ulaş. Molla Teyfik Eskin. Molla Niyazi Uzut.Molla Necmettin Filiz. Molla Metin Kürküt, Molla Hadi Güneş. Molla Hanifi Korkut Molla Afif Yalçın, Molla Nezif Yalçın. Molla Hanifi Ulaş. Molla Teyfik Ek. Molla Zülkif Uzüt.Molla Hadi Firik Molla Mahmut Muğurtay Molla Hanifi Şikaf. Molla Eşref Ekici.Molla Muhamet Yalçın. Molla Ahmet Yalçın. Molla Salih Yalçın. Molla A. Rehim Korkut. Molla Hamza Ulaş, Molla Yakup Ekici. Molla HüseyinYalçın Molla Mevlut uzut.Molla Üsame Ekici. Molla Selman Ekici.

Molla Mustafa Ekici Molla Abdurahman Ekici Molla Şehmus Katan Molla Nasır Yalçın Molla M. Şerif Yalçın Molla Muhamet Ekici

Molla Metin Kürküt Molla Tahir Ulaş Molla Davut Muğurtay Molla Teyfik Eskin Molla Cemal Ekici

Mlla Sadık Kürküt Molla Necmettin Filiz Molla Hanifi Ulaş Molla Teyfik Ek Molla Adem Firik

Molla Hanifi Kürküt Molla Hanifi Şikaf Molla Ahmet Yalçın Molla Hadi Güneş Molla Abdurrahim Kürküt

Molla Selman Ekici Molla Üsame Ekici Molla Hamza Ulaş Molla Yakup Ekici Molla Eşref Ekici

DİNİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİMİZ

Köy geçmişten günümüze coğrafi yapısıyla seyahate uygun bir mevkii olmuştur. Köyde alim ve aydın insanların varlığı seyahat sevgisini'de beraberinde getirmiştir.

Yazın seyahate gelenler, medresede okuyanlar, fetvalar için gelenler, olaylarla ilgili barış ve danışmanlık için gelenler. Buğday hâsılatında şişkinlik hastalığına yakalanmış soğuk su ve serinlik ile tedavi için gelenler. Su değirmen taşlarını satın almaya gelenler. Değirmen kurmak için ustalar arayanlar. Köy ilginç temiz yemek kültürü misafirperverliğiyle tanınmış bir geçmişe sahiptir.

Köyün Seferberlik savaşın Şehitleri: Sabri Eskin. Molla Abdulkadir Kürküt. Mehmet Kürküt. Cemil Haliç. Ahmet Uzüt. Hasan Ek. Musa Yalçın. Ahmet Tay. Salih Tağaç. Hasan Yeni. Mahmut Yeni. Abdulselam Kürküt, Cemil Ek. Aziz İğin. Mustafa Alçay.

Köyün Muhtarları: A. Selam Kürküt. Hüseyin Kürküt. Yusuf Alçay. Mehmet Kürküt. Mustafa Kürküt. Mehmet Şikaf. Selam Ekici. Fahri Muğurtay. Şakır İğin. Mehmet Taşmak. Cemal Kürküt. İhsan Taşmak. Salih Kürküt. Yehya Ulaş.

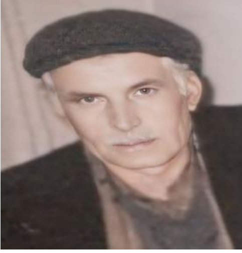
Köyün Mutarları

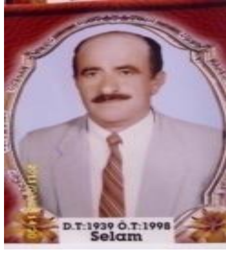

Yusuf Alçay

Mehmet Kürküt

Mehmet Şikaf

Abdüsselam Kürküt

Fahri Muğurtay

A.Selam Ekici

Mustafa Kürküt

Hüseyin Kürküt

M.Salih Kürküt

Cemal Kürküt

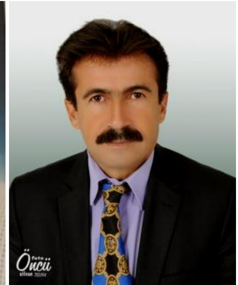

Mehmet Taşmak

Şkır İğin

Remzi Kürküt

Yahya Ulaş

İhsan Taşmak

Cemal İğin

AK SAKALLI ADİL İNSANLAR

Sevgi, saygı, yardımlaşma, komşuluk, aile ve akraba ilişkileri gibi kavramlar, toplum hayatımızda var olmuş değerlerimizdir. Geçmişimizden günümüze, büyüklere saygı hürmet edilmiş ve onları üstün bir konumda yaşatmaya çalışmış kültürümüz olmuştur. Yaşlılarımız, tecrübe deneyimleriyle ailelerinde olduğu gibi köy ortamında da söz sahibi adalet rehberi olmuşlardır. Geçmişimizde bu değerli insanlar ak sakkallı adil insanlar lakabını taşımıştır. Köyün ortak değerlerini kurmuş, yaşanabilecek olumsuzlukları çözüme kavuşturmuş, zengin ve yoksulların arasına sevgi bağı kurmuş, sorunları şeri'i hükümlerine göre camiide çözmüş, adeta huzurun teminatı olmuşlardır. Günümüzde bu değerli insanlarımızın yerini dolduramadık. Aşırı dünya sevgisine yörümemizle onların'da yeri boş kaldı. Onlara saygı azaldı. Gönümüzde bakımları bile bir sorun haline geldi. Bizim ise varlıklarımız arttıkça, değerlerimiz azaldı, birbirimize güven kayıbı oldu, stres ve sıkıntılar baş gösterip huzurumuzun manevi değerlerimizde saklı olduğunu artık düşünmeye başladık.

DÜĞÜN VE GELENEKLERİMİZ

Kültürümüzde nikâh, aile, nesil yetiştirme ve evlât terbiyesi tarihsel ve toplumsal değerlerimizdir.

Kültürümüzde çocuk evlenme çağına gelince evlenmiştir. Her iki çiftin rızası ve birbirlerine uygunluğu esas alınmıştır.

Evlilik, manevi gelişimin esaslı bir zemini olarak görünmüştür. Dinimizde evlenmeden önce geline verilecek mihir şarttır. Başlık parası adeti her ne kadar olmuşsa da uygun görülmemiştir. Örf ve âdetlerimizde gelin baba evinden, yakınları tarafından özel bir merasimle çıkarılır. Uğurlama esnasında Allah'a hamd ve Resulüne salavat ile başlanır. Ey Rabbimiz! Bu evliliği hayırlı ve mübarek eyle. Allah'ım! Eşi ile birbirlerini, Peygamberimiz Hz. Muhammed ile Hz. Hatice validemizin birbirlerini sevdikleri gibi sevmeyi nasip eyle. ALLAH'ın emri ve peygamberin kavli'yle nikah kılınıp gelin ve damat dünya evine girerler. Dinimizde aile, büyük önem taşımaktadır. Toplumun temelini oluşturan en önemli unsur ailedir. Bir neslin yaratılış amacına uygun bir şekilde yaşatılması için aileye büyük önem verilmiştir. Aile ile ilgili kültürümüzde değer taşıyan örnekler vardır.Gelin ve damat dünya evine girmeden hayırlı bir nesil yaşatabilmeleri için yüce ALLAH'tan duada bulunur. Kendilerini haram yiyeceklerden arındırır ve türlü günahlardan kendilerini muhafaza etmeye çalışırlar. Çocuk bu manevi eğitimle dünyaya gözünü açar. Doğuşuyla onu Beytullah'a doğru kulağında ezan okunur. Kendisine İslami değerlere uygun bir isim verilir. Kültürümüzde çocuk eğitim çağına gelince, onu yüce ALLAH'ın kitabı ve Peygamberimizin sünnetiyle tanıştırmak bir babanın asil görevi olarak yaşanagelmiştir. Kuran'ı Kerim ve Peygamberin sünneti doğrultusundaki eğitim insan hayatına, fıtratına uyum içerisinde değer taşıdığı için, çocuk bu hakikate karşı, kendini doğru olarak tanımış oluyor ve izlenecek yol yaratılış amacına ulaşmanın umuduyla başlar. Hepiniz çobansınız ve sürünüzden sorumlusunuz hadisi şerifin uygulaması kültürümüzde esas alınarak yaşana gelmiştir

BAYRAMLARIMIZ

Sabahleyin Mezarlıktan dönüş

Bayramlarımız Hz. Adem'den Hz. İbrahim'e ve günümüze kadar gelen evrensel bir ibadetimizdir. İslam alemi her yıl hac vazifesini namazıyla tekbirleriyle kurbanlarıyla Arafata tamamlayıp Yüce Rabbi'ne şükran, minnet duygusu içerisine kulluk vazifesini arz edip Kurban Bayramı'nı kutlar. İmkânı olmayan, oraya gidemeyenler de aynı inanç ve aynı duyguyu idrak ederek Kurban Bayramı'nı kutlar. Dinimizce iki bayramımız vardır. Bunlar Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı'dır. Ramazan Bayramı'nın İslamiyet'te çok önemli bir yeri vardır. Ramazan ayında insanı günahtan temizleyen oruç olsun, Kuran'ın indiği ay olsun, bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi gibi büyük manevi değerler taşıyan kutsal günlerimiz vardir.

Köy Mezarlığı

Köyümüzde bu kutsal değerleri taşıyan bayramlar sevgiyle beklediğimiz özel günlerimiz olmuştur. Bu mübarek günler için maddi manevi hazırlıklar yapılır. Bayramın arefesi ikindi namazından sonra imam öncülüğünde cemaat ile beraber mezarlık ziyaret edilir. Kur'an okunur, ölmüşler için dua edilir. Akşam yatsı namazından sonra selatü tespih namazı kılınır, dargınlar küskünler varsa barıştırılır ve günahları af olma umuduyla gecenin bir bölümünü ibadet ile geçirmeye çalışılır. Sabahın erken saatlerinde, herkes sevgi dolu bir kalp ile temiz güzel kokulu elbiselerle camiye gidilir. Sabah namazını kılmakla imam bayramın önemi hakkında gereken hutbeyi okur, bayram namazından sonra camide bulunan bütün köy halkı imam başta olmak üzere büyükten küçüğe doğru sıralanıp bayramlaştıktan sonra, toplu bir halde mezarlığa gidilir. Herkes kendi ölmüşlerinin mezarı başında Kuran okur, onlar için dua eder mezar ziyaretinden sonra, bütün toplulukla köyden en son ölmüş olan kişinin evine gidilir, baş sağlığı dileyip ölünün ruhuna Fatiha okunur. Bundan sonra köy birliğiyle ev ev dolaşıp birbirlerinin aile bayramını da kutlar ve böylece toplu halde bayramlaşma sona erer. Herkes kendi ailesinden başlamak üzere, dinimizce Sılayı Rahim gereği olarak yakın uzak akrabaların bayramını kutlar, hal hatır sorulur özellikle yetimler varsa onlar sevindirilir, ihtiyaçları varsa giderilir, bundan sonra camiye gelemeyen hasta ve yaşlılara gidip bayramları kutlanır, gönüllerini alıp özel ziyaret edilir. Kurbanlar kesilip et dağıtımı yaparak dört günlük Kurban Bayramı sona erer.

MERGEB TAŞ OCAKLARI

Mergeb taş ocakları çok eskiye dayanan ocaklar olduğu tarihte geçmektedir. Ocaklar Helda Köyü olmadığı dönemde Onbaşılar (Bakuz) köyünde oturanlar işlemişlerdir. Mergeb taş ocakları ne kadar verimli olmuşlarsa da çok uzun bir derinlik nedeniyle zorluğu da beraberinde getirmiştir. Bir ocakta dört kişi çalışma gerekliliği olmuştur. İki kişi taş çıkartma ve düzenlemeye çalışırken diğer iki kişi de göcük olmasın diye duvar örer ve çıkan molozu dışarıya çıkartmak zorundaydılar. Bu çalışma ayakta değil çömelerek ve bazen de göğüs üstü çalışmak zorunda kalmışlardır. Bunun kötü yönüde yeraltı karanlığında gaz yağı çırası ile çalışması olmuştur. İdare ismiyle Çira dediğimiz bu aydınlatma aletinden çıkan duman burada çalışanları olumsuz yönden etkilemiştir. Hayatın ileri aşamalarında verem hastalığına dönüşmüştür. Kötü dumandan kaynaklanarak kış mevsiminde karın üstüne atılmış balgam taş ocaklarında çalışmış kişilere ait olduğunu belli edilmekteydi. Bu hizmet her ne kadar zor bir iş olmuşsa da geçmişte köye maddi imkân sağlayan en önemli kaynakta olmuştur. Mergeb Taş Ocakları üstün kaliteli taşlar olarak yörede ilgi görmüştür. Mardin, Muş, Siirt il sınırlarına kadar dağılıp pazarlama ticaretiyle çalışılmıştır. Ocakta taş çıkartma işinde çalışanlar, pazarlama ticareti, ulaşım imkânı, sağlayıp maddi kazançtan faydalanmıştır. Köy hem maddi hem de yörede açılma imkânı bulmuş toplumda sosyal yönden öne geçmiş bir dönem yaşamıştır.

Yıkılmış halde bulunan değirmen. Değirmen Taşı

Köyün su değirmeni bir buçuk km. kuzeyinde bulunmaktadır. Edinilen bilgilere göre köyün kuruluşuyla yapılmış değirmen, elektriğin yaygınlaşmasıyla 1980’li yılarından sonra kullanılmayıp yıkılmıştır.

Su Değirmeni

Diyarbakır Kulp Geliyî Godernı Taş Köprü

Godernî su değirmeni (Deyab Ağa)

Godernî Taş Köprü de köyümüzün orjinal görünümlü değirmen ve değirmen taşlarını hala ayakta görebiliyoruz.

05.06.2019 19:19

Hayvanları insanların hizmetine veren ve çeşitli şekillerde onlardan faydalanmasını helâl kılan Allah Teâlâ, buna karşılık hayvanlara merhamet ve şefkat gösterilmesini de emreder. Peygamber Efendimiz: “Her hayvan Allah'ın eseridir ve insanoğluna emanettir”. Bir başka hadisi şerifte Resulullah aleyhissalâtü vesselam, “Merhamet edene Allahda merhamet eder; yerdekilere merhamet edin ki, göktekiler de size merhamet etsin”. Hayvan insan için her yönüyle fayda sağlamaktadır. Geçmiş tarihe baktığımızda elli yıl öncesine kadar da arazi sürme, taşımacılık ve ulaşım gibi imkânlar hayvanlar aracılığı ile yapılmıştır. Hayvanın yünüyle tüyü ile ve kıllıyla giysilerimizden yatak yorgan ve ayakkabımıza kadar hizmetimize verilmiş büyük bir nimettir. Onların üzerinde nice denemeler sonucu ağır hastalıklara ilaçlar bulunmuştur. Köyde hayvan beslenmeye uygun en önemli mevkii köyün karşısında bulunan Albat Dağı’dır. Kış ve ilkbahar mevsimlerinde dağın güneşe bakan bölümü kullanılır. Yazın ise köye bakan taraf kullanılmıştır. Kayalık bölgelerde genelikle keçi beslenmesi daha elverişli olmuştur. Sürü sabahın erken saatlerinde Albat’ın eteğinde yayılır ve güneş yükselince büyük kayalıkların gölgesinde hayvan dinlendirilir. Belirli bir süreden sonra suya salınıp (geçmişte) sağmacıların bulunduğu mevkiye getirilir. Burada hayvan dinlendirilir. Sağmacılar da hayvandan süt aldıktan sonra hayvan tekrar yayılır ve akşam ya eve getirilir, ya da geceleneceği yere götürülür. Köyde çobanlık ile ilgili en çok emeği geçen Abdullah Yeni olmuştur. Yaşamış olduğu müddetçe, Helda Köyü’ne çobanlık yapmıştır. Uzun zamanlar doğal hayatta, dağda, gece vakitleri hayvan dinlendirmesi, gündüz beslemesi, tuza salması, sağma ve sulaması ile ilgili usta teknikleriyle yaşayan Abdullah Yeni Helda Köyü’nde emeği geçen çobandır.

ALBAT DAĞI VE ÖNEMİ

Resim Helda'nın Albat Dağı, Deyo Mağara Tepesi'nde çekilmiştir. Doğu tarafında Sason, Marato, Muş dağları, kuzeyinde Kulp ve Bingöl dağları görmeye değer muhteşem bir manzaraya sahiptir. Burası Helda Köyü'nün yalnız geçim kaynağı değildir. Muhteşem yüksekliğiyle burayı yaşayan her insanı tefekkür ve düşünmeye sevk eden ilahi bir bakış kaynağıdır. Yazın şimalden esen serin havasıyla büyük kayalıkların gölgesinde yaşamaya değer bir yerdir. Yüksekliği ile gözün alabildiğince seyir temaşası bir doğa harikasını yaşatmaktadır. Albat Dağı yüksekliği ve serin havasıyla meşhurdur. Yaz ayları olduğu halde dereleri yemyeşil kalma özeliğine sahiptir. Büyük kayaların gölgesinde dinlenme sevgisini taşımaktadır. Burası yerli ve yabancı hayvanların yaşanabilir harikasıdır. İlkbahar ve sonbaharda havada gelip geçen turnaların güzergahıdır. Yüksekliğinden dolayı köyün üzerinde doğan güneşin ilk ışığı altın rengiyle kaya ve derelerine yayılır. Burada sabah seherinde kekliklerin ötüşü kayadan kayaya bülbüllerin uçup seslenişi vardır. Gece sessizliğini yaşama duygularıyla göz görmez, kulakların devreye girdiği anlardaki ateş böceği uçuş harikası, cırcır böceği adeta uyutmaya ninni derlercesine devreye girmeleriyle, Albat'da insanı düşünmeye sevk eden ilahi ayetler vardır. Burada kurt, tilki, tavşan, keklik, bülbül, kartal gibi değişik hayvan türleri ve bütün doğal güzellikleriyle yaşanılabilmektedir. Albat Dağı'nın geçmişinde karlı bir iklime sahip olup dağda bulunan bütün kayaların kardan gömüldüğü yıllar olmuştur. Kurtların köye indiği yıllar olmuştur. Altı ay boyunca karın tepesinde eksik olmadığı dönemler olmuştur. Mart ayından itibaren kar erimeye başlayarak, her yönüyle bolluk ve bereketiyle dağın eteklerinde fışkıran bahar kar suyu oluşur. Değişik türde pancar yetişir. Burada beslenen hayvanın eti, ocakta yanan odunu, altında akan soğuk suyu, başından esen güzel havası gibi özellikleriyle Albat Dağı anlatmaya ve yaşamaya değer bir güzelliğe sahiptir.

ALBAT DAĞI'NDA KAR DEPOLARI

Kar depoları

Elektriğin olmadığı dönemde kardan faydalanma teknikleri. Albat Dağı'nın geçmişinden kalan yıkılmış halde bulunan kar depoları görülmektedir. Köylü karı sıcak yaz aylarına yetiştirip faydalanması için depolama çalışması yapmıştır. Su toplamaması için deponun altında dışarıya akacak şekilde kanal yapılmasından sonra etrafına duvar örülmüş ve altı üstünü saman ile kapatarak aylarca karı yeraltından erimeden bekletmeyi başarmışlardır. Yaz aylarında sağlık yönünden hastalara, maddi imkân yoluyla da geçmişte şurup isminde meşrubat ve dondurma imalatları için Albat Dağı'nın karından faydalanmıştır. Burada beslenen hayvanıyla türlü yemek çeşitlerinin soframıza inmesi, kışın kar depolama, ilkbaharda ot biçme, yazın meşe kesimi, sonbaharda da odun toplama gibi köye maddi imkânlar sağlamıştır. İlkbaharın başlangıcıyla orta yaşlı annelerin Albat'a çıkıp türlü pancar türlerini toplaması, koca çırpı yükleriyle sıralanmış dağdan inişleri, Albat'ın eteğinde hayvandan süt sağmaya sıralanmış beyrivanlar, Albat Dağı geçmiş bir yaşam mücadelesini içine barındırmış çok değerler taşımaktadır.

KÖYÜN GEÇMİŞİNDE İKLİM ŞARTLARI

Kış Mevsimi

Köy geçmişinde kar yağışlı bir iklim geçirmiştir. Uzun süre kasabayla irtibatı kesilmiş halde yaşanmış yıllar olmuştur. Bundan dolayı köylü kış hazırlığını her bakımdan çok iyi yapmak zorunluluğu yaşamıştır. Başta nafaka olmak üzere, hayvan yemi, aydınlatma için gaz, odun, gibi gereçler, bunlar kış aylarının olmasa olmazı olmuştur. Karın çok yağmış olması beraberinde sıkıntılar da getirmiştir. Onun için kış ayları en çok sayılmış günler olup, uzun geceleriyle bahar bekleyişi güzlenmiş bir mevsimdir. Yer sıcaklığı (cemre) yere düşmeden yollar açılamamıştır. Yollar açılabilme zamanı Şubat'ın 14'ü olmuştur.

Molla banda isminden ilginç bir kaya

. Köla zümezüm (yeraltı boşluğu)

Albat Dağı’nın eteğinde bulunan köla zımezım. İçerisine taş atılmasıyla uzun aralıklarla ses getirmesinde ilginç bir derinlik gösteren doğal bir yeraltı boşluğudur. Denemeler sonucu insanların dibine girme çalışmasında başarısız olmuşlardır.

Şıkef ta Deyo (Mağarası)

Yaşam kaynağımız buğday

Hayatımızın değerli varlığı olan sağlığımız ile ilgili günümüzde yediğimiz içtiğimiz gıda maddeleri öyle bir değişikliğe uğradı ki doğal hayattan neredeyse kopmuş bulunuyoruz. Yaşamış olduğumuz köyümüzde hayatımızın olmazsa olmazı olarak bilinen buğday artık gözle bulunmaz duruma geldi. Toprağı sürüp buğday ekerek, mahsulü biçip döverek, elleyerek, su değirmenlerinde öğütüp, un durumuna getirinceye kadar buğday ile haşir neşir olurken, bugün bunlar hayal olup ve bundan dolayı da o gün yapılan doğal kaynaklı yemeklere bugün ulaşmamız mümkün olmayan durumu yaşamaktayız.

BAĞLARIMIZ

REZÎY BERÎ

Berrî isimli bağ köyün en eski bağlarındandır. Bağ ismini kuzeyden gelip güneye doğru uzanıp geçen kadim yoldan almıştır. Geçmişinde üzüm bağı, badem, armut, incir gibi meyveleriyle köye maddi imkânlar sağlamıştır.

Köyümüzün doğal kaynaklarından üzüm ve üzüm kaynaklı besinlerimizin yetiştiriciliği ve mahsulü: Bağ hayvanlardan korunur, ilkbaharda yaprak açmadan budanır. Etrafındaki toprak eşilip ottan temizlenip gereken bakım yapılır. Sonbaharın başlarında mahsulü almaya başlanır. Bağın büyüklüğüne göre gecesi gündüzüyle bağlarda hasılat almaya başlanır. Genellikle el yapımı sepetlerle üzüm toplanılır, taştan yontulmuş üzüm ezme yerine konulur. Burada üzüm toplayıp ezmeye başlanır. Üzüm ezmeye başlamakla dibinde süzülüp şırası çıkarak kabın içine toplanmaya başlar. Şırayı oradan alıp ocak başında hazırlanmış büyük kazanlara konulur. Odun kazanın altına konup ateş tutuşturulur. Şıranın süzülmesi için bir miktar kireç taşının tozu kazanda bulunan şıranın içine atılır. Belirli bir kaynatmadan sonra süzülmüş şırayı kazana alıp uzun bir süre kaynatılarak pekmeze dönüşür. Pesti yapılacaksa, kaynamış şıraya un bırakıp, karıştırılır. Pişirildikten sonra bir metrelik çarşafların üzerine serip güneşte kurutup bir müddet sonra pestil olup çarşaflardan çekilir. Böylece yıllık nafakaya bırakılır. Bağ hasılatı ne kadar fazla olmuşsa da para karşılığı ile satılmamış, o zaman genelikle birbirleriyle yaşam ihtiyaçları değişim yolu kullanılmıştır. Doğal besin maddelerinden gelen üzüm kaynaklı bu değerli maddeleri hekimlerimiz günümüzde bize ilaç olarak kullandırmaktadırlar.

GEÇMİŞTE ÜZÜM KAYNAKLI NAFAKALARIMIZ

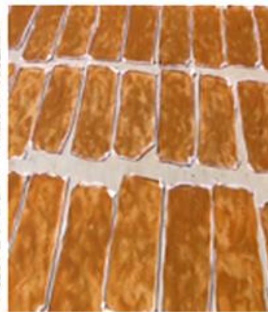
YIKILMIŞ HALDE BULUNAN BAĞ EVİ

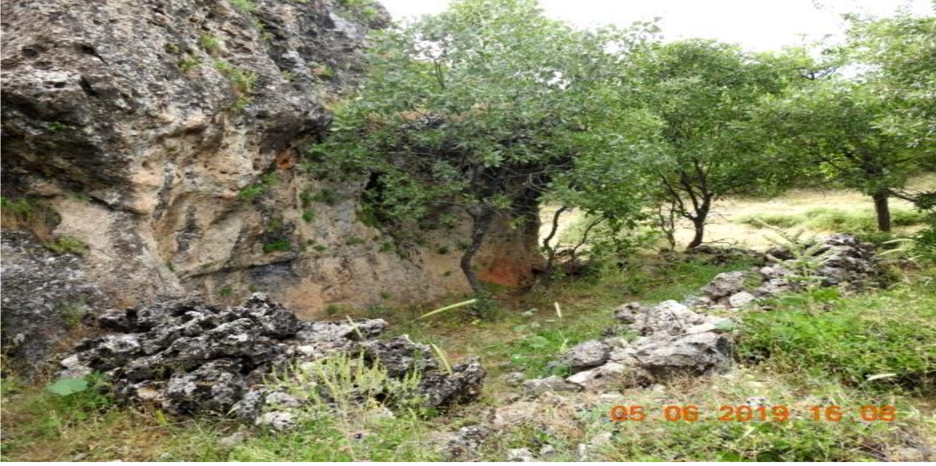

Yıkılmış halde bulunan bağ evi

Üzüm dünyanın en önemli meyvelerinden biri olarak geçmektedir. Tarih boyunca insanın yaşam mücadelesinde kullanmış olduğu önemli bir besleyici meyvedir. Anne sütü kadar insana faydalıdır. Geçmişte ve günümüzde de herhangi bir sebeple bebelerine süt veremeyen anneler, yavrularına zaman zaman taze üzüm suyu içirmiştir. Bu üzüm kaynaklı nimet çok çeşitli yemeklere dönüştürülerek insan yaşamını sürdüregelmiştir. Soğuk algınlığı için iş ortamında olumlu etkileyici doyurucu yemeklerdendir. Pekmezi su ile karıştırıp kaynatıp, kavurma, yumurta karışımıyla sofraya gelir. Aynı şekilde pekmeze ekmek doğranarak kaynatıp üstüne tereyağı karışımıyla sofraya gelir. Pekmezi kaynatıp un ve tereyağı karışımı pişirilip sofraya gelir. Hamuru inceltip şekil verip kaynar pekmezde pişirip sofraya gelir. Pestil tereyağında pişirilip sofraya gelir. Günümüzde yemekten sonra içtiğimiz çay gibi geçmişte pekmez kaynaklı şerbet kullanılmıştır. Üzüm kaynaklı kurutulmuş yemek çeşitleri, kuru pekmez, kuru üzüm, pestil, kesme, dal sucuğu, ceviz sucuğu, köylü kendi imkânıyla yetiştirdiği meyve ve sebzelerimiz üzüm, ceviz, badem, incir, dut, elma, armut, ayva, nar, kiraz, kayısı, baharat türünden sımak, ıncas (erik), patates, domates, patlıcan, salatalık, kabak çeşitleri. Köylü kendi imkânlarıyla yetiştirmiş olduğu bu doğal beslenme kaynaklarıyla yaşayagelmiştir. Böylece geçmişimizde soframız elimizle yetiştirdiklerimizden ibaretti. Bu yemek gereçleri olmayanlar, birbirleriyle değişim yolları kullanarak geçinmiştir. Buğday köyde ekin ortamı olmadığından dolayı elindeki imkânlarla değişim kulananarak buğdaya sahip olunmuştur. Yağı hayvandan şekeri üzümden gıdasını doğal topraktan almıştır. O günlerde yaşayanlar günümüzdekilerden daha sağlıklı yaşamışlardır. Bütün saydığımız bu doğal kaynaktan gelen sağlıklı değerli maddeler annelerimizin elleriyle beslenirken şimdi kimlerin elleriyle beslendiğimizi bilemiyoruz.

BERRÎ BAĞLARI

İlgin bir kaya (kevırî Bel)

Kaniya Berrı.

Gökten yağmuru indiren ve bununla çeşitli renklerde ve lezzetlerde bitkiler, tahıllar, meyveler ve sebzeler bitiren şüphesiz Cenâb-ı Hak'tır. Bu kadar güzel renkler, bu kadar göz alıcı, gönül okşayıcı bağlar ve bahçeler kör bir tesadüfün eseri olabilir mi? Bütün bu hâdiseler her şeyi bilen, her şeye gücü yeten, istediği her şeyi dilediği gibi yapabilen bir yaratıcının eseridir. Dolayısıyla bunlarda etrafında olup bitenleri ibretle izleyen ve bunları yaratan kudrete inananlar için hakikati gösteren açık deliller bulunmaktadır. Allah Teâlâ, ilâhî yardım göğünden hidayet yağmurunu indirir. Onunla bir taraftan zühd ve fetva ehlinin, diğer taraftan aşk ve takva ehlinin manevî mertebelerine göre çeşit çeşit marifetler ve sırlar çıkarır. Çünkü kalp bir bahçe gibidir, ondan istidatlı olduğu bitki çıkar. Her bitki çıktığı toprağın tercümanıdır. (Bursevî, Ruhu'l-Beyân, III, 97)

REZ'Î DİYAR

Diyar bağı kendi ismini coğrafi yapısındaki yüksekliğinden almıştır. Bağ geçmişiyle özellikle üzüm yetiştiriciliği olmak üzere; badem, armut, incir gibi meyveleriyle fayda sağlamıştır. Bağın tarihi köyün kuruluşu kadar eskidir.

Rezî Diyar, Yıkılmış Bağ Evi

KÖYÜN ÇEŞMELERİ

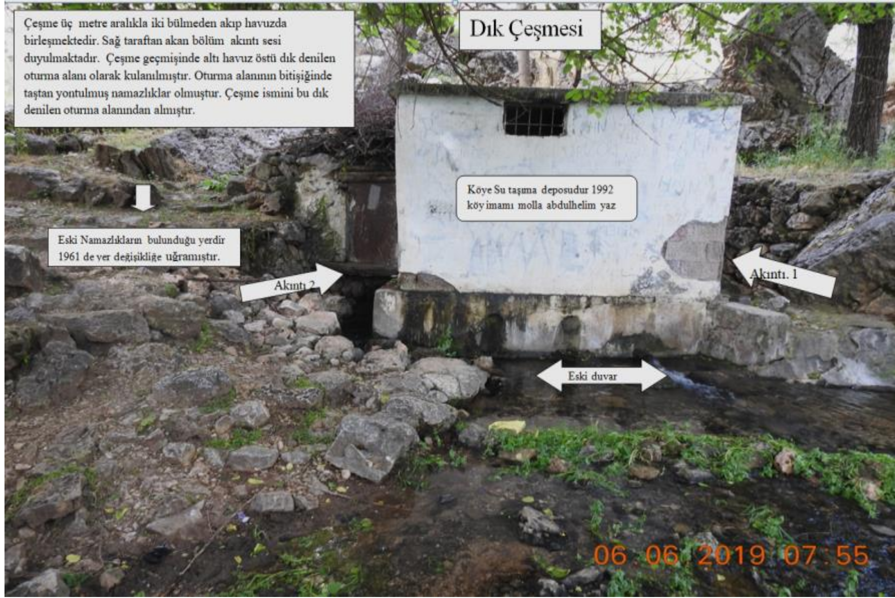
Rabbimiz'in bizlere bahşettiği en kıymetli nimetlerden biri "su"dur. Kur'ân-ı Kerim'in ifadesiyle, "canlı olan her varlık sudan yaratılmıştır" ve suya bağımlı bir ömür sürmektedir. Su, hayatımızın kaynağı, toprağımızın bereketidir. Bedenimize sıhhat ve temizlik, çevremize rahmet ve güzellik su ile gelir. Aziz dinimiz İslam, suyu ölçülü kullanmayı ve israf etmemeyi emreder. Nitekim Resul-i Ekrem (s.a.v), bir sahabenin abdest alırken fazla su kullandığını görünce, **"Bu ne israf!"** diyerek onu ikaz etmiştir. Sahabenin "Abdestte de israf olur mu?" sorusu üzerine **"Evet, akan bir nehirde (abdest alıyor) olsan bile!"** diye cevap vermiştir.

Kaniya Bozo

Kaniya Çırık

Dık Çeşme

Dık Çeşmesi köyün en çok su akıntısına sahip olan çeşmelerindendir. Teknolojinin gelişmediği geçmişte çeşme soğuk suyu ve serinlik ortamıyla yöre insanlarının ilgi alanı olmuştur. Çeşme yakın mesafeden iki göz halinde akıp aynı havuzdan çıkmaktadır. Havuz 6x2 cm ölçüsünde ve su derinliği de 25 cm’lik havuz alanı yoğurt, ayran ve ayran çorbası, meyve gibi havuzuna bırakarak suyun soğukluğundan faydalanılmıştır. Çeşmenin suyu iki bölüm halinde çıkmaktadır. Biri çeşmenin doğu, biri de çeşmenin batı tarafından bahçelere inmektedir. 1992’de Molla Abdulhalim yaz köy imamı olduğu dönemde suyu köye taşıması için havuzun içerisinde cihaz deposunu yapmıştır ve bundan dolayı çeşme eski ortamı kaybetmiştir. Çeşmenin bahar su akışı kuzeye doğru akıp yüz metre ileri inişinde, şelale oluşturarak Keklikdere’den akan suyla birleşmektedir.

Taştan düzenlenmiş namazlıklar

ÇEŞMENİN TARİHİ YÖNÜ

Edinilen bilgilere göre seyitlerin katliamında doğu ve güneydoğuya kaçmış olan bu insanlardan biri de Şeyhzeydin olmuştur. Boşat Köyü'ne sığınarak ailesini Boşat'a yerleştirirken kendisi uzun bir zaman köyün dışında inzivaya çekilip kaçak bir zaman geçirmiştir. Bu mahkûmiyeti geçirdiği yerlerden biri de Dık Çeşmesi'nin başı olmuştur. Burada zaman kazanma amaçlı bir yaşam mücadelesiyle başbaşa kalır. Araştırmalara göre çeşme geçmişte altı havuz üstü oturma alanı olarak kullanılmıştır. Bitişiğinde taştan düzenlenmiş namazlıklar olmuştur. Zamanla oturma alanı yıkılırken havuz 1992 tarihine kadar üstü oturma alanı olduğuna temel yapısında da işaretler olmuştur. Çeşme ismini bu oturma alanından almıştır. (dık) Senedin yazılış tarinde 500 yıl günümüze kadar ise700 yıla yakın geçmişi vardır. Burada var olmuş tarihi taştan yontulmuş namazlık taşları köy imamı Molla Ferit 1961 yılında buradan aldırıp günümüzde var olan su akıntının üzerine yerleştirmiştir.

Köy banyosu

Köy banyosu köyün yüz metre kuzey inişinde Dık çeşmenin su akıntısı üzerinde kurulmuştur. Etrafı taş duvar ile örülmüştür. Çeşmede akan su içerisinden geçip bahçelere inmektedir. Geçen su akıntısı üzerinde günümüzde toprak dolmuş havuz vardır. Söz konusu banyo evinde suyun ısınması için üç kazan kullanılmıştır. İçerisinde taştan yontulmuş üç adet namazlık bulunmaktadır.

Duş alma havuzu

KÖY HUDUTLARI İÇERİSİNDE BULUNAN ÇEŞMELER

Kaniya Sekun'ı

Kaniya Xeydayı

Kanisarkî

Kaniya Bşıtlo

Kaniya Kewa Bülgesi

Kaniya Berrî

KaniyaGuzî

Kanıya Kubo

Çeşmenin ismi Kanıya Kubo olarak geçmektedir. Köyün hayvanları için sulama ve dinlenme alanı olarak kullanılmıştır. Yanıbaşında bulunan dut ağacı çoban Abdullah Yeni tarafından dikilmiştir. Çeşmenin başında yıllarca çobanlık yaparak köye emeği geçmiştir.

Kaniya Esker (Asker Çeşmesi)

Çeşme Helda Köyü'ne bağlı birkaç kilometre köyün batısında bulunmaktadır. Ürgen, Çaldere, Mutluca, Kekliklere ve Hevîdan bölgesinin Silvan'a açılan yol üzerindedir. Erkanis'in askeri bölge olduğu dönemde çeşme bir yarbay tarafından düzenlenerek çeşme ismini askeriyeden almıştır.

Kaniya Kewa

ERKANİS BÖLGESİ

Çeşme başı dinlenme alanı

Şehidin Mezarı içerisinde bulunduğu yerdir.

Helda Köyü'nün kuzey batısının birkaç km. uzağındadır. Mevkii ismi Erkanis olarak geçmektedir. Bilinmeyen bir tarihte burada şehit olan Şeyh Muhammet isminde bir zatın mezarı bulunmaktadır. Her yıl temmuz ayında yöre insanlarının ziyaret akınına uğramaktadır. Coğrafi yapısındaki yüksekliğine rağmen başında ilginç çeşme bulunmaktadır. Çeşmenin suyu sarılık hastalığına faydalı olduğuna inanıldığı için ilgi görmektedir. Burası Çaldere, Ürgen ve Kekliklere köy hudutlarının birleştiği noktadır.1940 -1950 yıllarında buraya askeri birlik yerleşir, ancak bölgenin iklim şartı çok kar yağışlı olmasından dolayı iki askerin burada kar tipiden ölmesi sonucu askeri birlik buradan ayrılmıştır.

Erkanis Şehit Mezarlığı

Erkanis Çeşmesi

Yol özerinde bulunan ilginç bir taş

KÖYÜN OKULU

2007 Köy okulu ve öğrencileri

Toprak evlerde badana için kullanılan bir toprak türü ocağı.

KÖYÜN MEVKİİ İSİMLERİ

KÖYÜN DOĞU ve BATISI (ROJ HILAT ROJ AVA)

Bını Kesrî. Rıya Gogî. Kevırî Moza. Kaniya Mısto. Erdî Reyis. Dela Mıhemedı Fato. Heceriyı. Dela Serebı. Mersuma. Xeydayı. Kevırı Cotî. Kevırî Tenurî. Hesoisa. Kevırı Köl. Başıtlo. Erdî Dırî. Wexfî. Erdı Seküyı. Hewrı şano. Erdı Musa. Ketî. Hewrî Kıco. Doşono. Erdı Dumanı. Berwarîkana. Dela Cımo. Zınarı Mıxarı. Devıçem. Mırga Simo. Kotıkısor. Gıshay. Kevrı bızî. Hisî Bırçi.

Rasta Evdo. Dıryanı. Newala Bîrîya. Newala Bakıla. Rezımala şığ. Diyarı gazı. Bîiva Şımmî. Diyarî His. Siyxüş. Pala kurî. Rezı Diyar. Gazıka Hılanı. Sixüş. Ziyareta Albatı. Molla Banda. Riya Komerçiya. Rezı Berrı. Newala Berrı. Kotı Beyrekı. Küla Hırçı. Kaniya Kubo. Kaniya Esker. Kaniya Guzı. Kaniya Tiyî. Kaniya Kewa. Kotıkı Bıhevrız. Newala Weşa. Kerengçınîna. Gühara Hemı zerı. Gühara Bışekok. Mozgelanı. Kela Kiroşka. Mıla Navin. Bilurvanı. Nekeba Mıreniyı. Gırımehirî. Xırbî Aloy Şeko. Ava Erkanisî. Rızdı Rezil. Mılla Navin. Rezı Kelı. Gühara Sako. Sisyarekı.

KÖYÜN KUZEYİ ve GÜNEYİ (BAKUR BAŞUR)

Penav

Bınî Kotık

Mezelı Kaniya Dıkî. Wexfa Şeyh Zeydin. Bını Kotık. Bını Gelme. Kanisarkî. Xelxel. Zınarı Xalıt. Çelakerî. Rezı çeli. Erdı Sırdin. Dela Dıngı. Devıçem. Kaniya Pısika. Aşı Axı. Hevşiyî. Kozıka Dibı. Penavı. Mırga Ruvı. Kevreş. Rezı Fıla. Erdı Meydanı. Erdı feyzo. Aşı Mala Resul. Aşı mala Musa . Birîkı. Zınarî Mıxarı.

Tetı Xanıma. Sekunî. Zınarı Mırgı. Tetî güra. Kotı Meriyî. Derenc. Navbendı Xeydayı. Küla Zımezım. Hılina bülbül. Kılı kevot. Kaniya Bışıbak. Şaşa Kazi. Şıkefta Deyo. Çelı Berfa. Güharî Albatı. Rezıxalı Evdo. Sordinî. Sisyarekı Hılina Bılbıl. Kılîkevot.

MEZARLARIMIMIZ

Ey ALLAH'IM: Anne ve babama merhamet et, tevazu kanatlarını indir. Onlar beni küçükken koruyup şefkat ile yetiştirdikleri gibi sen de onlara acı şefkatinle muamele et. Onları cennetinle şereflendir.

Köy içi mezarlığı

Dık Çeşme Mezarlığı

Başıtlo Mezarlığı

Silvan Karabehlül Bey Mezarlığı

ÖLÜM EN BÜYÜK İBRET DERSİDİR

Ölüm ile ilgili Peygamber efendimiz bir hadisi şerifinde şöyle buyurmuşlardır:

"Dünya hayatı çocuklar dışarıda oyuncak ev yapar, onunla bir müddet oynar, canları sıkılınca da kendilerini saatlerce oyalayan bu evi bir tekmeyle yerle bir edip gider. Ölüm de böyledir." Gelecek günlere dair hayalinde nice planlar, projeler yapan insan, birden bire ölümü hatırlayınca hayal ufkunu acı bir hüzün kaplar. Zihnindeki planları gerçekleştirmek üzere olan kimseler, ha bugün ha yarın diye çırpınıp dururken, ölüm her şeyi bir anda yıkıp dağıtır. Onca emek ve zahmet, çocukların oyuncak evi gibi yok olup gider.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir gün Ebû Saîd el-Hudrî'nin söylediğine göre yere bir çubuk dikti. Sonra bunun yanına ikinci bir çubuk, biraz ilerisine üçüncü bir çubuk dikti. Daha sonra ashabına dönerek: "Bunun ne demek olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. Onlar "Allah ve Resulü daha iyi bilir" dediler. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, kendisini merakla dinleyen ashabına meseleyi şöyle açıkladı: "Bu birinci çubuk insan, ikincisi onun eceli, üçüncüsü de istek ve arzularıdır. İnsan kuruntular peşinde koşup dururken ecel önünü keser ve onu alıp götürür."

Peygamber Efendimiz dünya hayatı ile ilgili bir başka hadisinde şöyle buyurmuşlardır. Kendisi bir hasır üzerinde uyumuştu. Uykudan Uyandığında, Hasır mübarek yüzünde iz bırakmıştı. Biz ya resullüllah! Sizin İçin bir döşek edinsek dedik. Bunun üzerine resül-i Ekrem: Benim dünya ile ilgim ne kadar ki? Ben bu dünyada bir ağacın altında gölgelenen, sonra da oradan kalkıp giden bir yolcu gibiyim buyurdular. (Tirmizi zühd 44)

Peygamber efendimiz bir hadisi şerifinde şöyle buyurmuştur. "Kabire konan insan orayı terk eden yakınlarının ayak seslerini duyar. Ziyaret eden akrabalarını tanır, Kur'an okursa duyar, dinler, sevinir." Peygamber efendimiz bir başka hadisi şerifinde şöyle buyurmuştur: "Akılı insan nefsini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışan kişidir."

Yüce Rabbimiz, Peygamber efendimize diyor ya "Ey Muhammed'im! Şu ölümü unutanlara, şu mezarı unutanlara, şu ihtişamına, şu mevki makamına kanıpta ahireti unutanlara güzel elbiseleri giyinipte kefeni unutanlara, o malına bakıp gururlanıp mezarı unutanlara, hayatı sevipte onun hesabını unutanlara de ki: öleceksiniz. **Ondan kaçıp durduğunuz ölüm muhakkak size gelecekti**r."

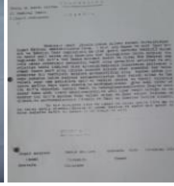
Başka bir ayeti kerimesinde **"Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!" (Ankebût: 64)**

Sonunda bize geldiğinde, arkadaşına, "Keşke benimle senin aranda doğu ile batı arası kadar uzaklık olsaydı! Ne kötü arkadaşmışsın!" der. (Zuhruf 38)

Kitabı kendisine sol tarafından verilen ise şöyle der: "Keşke kitabım bana verilmeseydi. (Hâkka: 25) Keşke ölüm her şeyi bitirseydi. (Hâkka 27)

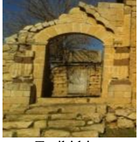
KÖY ADINA VAR OLAN TARİHİ KAYNAKLAR

700 yıl tarihli at yemlikleri **Hicri.1276 da yazılmış senet ve türkçe çevirisi** **Camii kapı östü kitabesi** **Tapo kaydı**

Tarihi bir yapı Taş ocakları Mezar Taşları

Kitaptaki kibilgiler Hakında bana yardında bulunmuş değerli köy halkı.

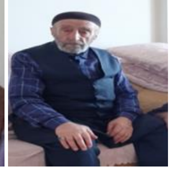
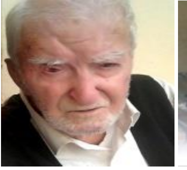

Mahmut Kürküt Molla Teyfik Eskin Molla Cemal Ekici Şeyh Selim Değerli Yasin Ekici

İzettin Muğurtay Teyfik Filiz Nezir Filiz Emin Filiz Mehmet Letif Ulaş

Molla Selman Ekici Molla Üsame Ekici Tahir Alçay Yusuf   Kürküt Ahmet Uzut

Hazırlamış olduğum hizmet ile ilgili bana yardımda bulunmuş yukarıda isimleri geçen bütün saygıdeğer büyüklerime şükranlarımı sunuyorum. Gönül vermiş olduğum **Geçmişten günümüze Görentepe Köyü (Diroka Helday)** köy tarihine değer katarak halkına yararlı olacağına inanıyorum. Emek dolu bir hizmetle Köy halkının istifadesine sunarak geçmiş tarihine duyarlı geleceğine aydınlık hayırlara vesile olmayı yüce rabbimden diliyorum. İstifade eden kardeşlerimin dualarını diliyorum.

BÜYÜKLERİMİZ

Dünya hayatının yaşam mücadelesinde, bizleri kendinizden daha iyi bir konumda yaşatmaya çalıştığınızı unutmadık.

Her zaman dua ve tavsiyelerinize muhtaç olduk, vereceğimiz doğru kararlar, hep tecrübe birikinlerinizde bulduğumuzu unutmadık.

Bize canından can katan,yemeyip yediren, bunca sıkıntılara katlanmanıza karşı ebediyen sizlere borçlu olduğumuzu unutmadık.

Sizlerin ölümü bize hüzün bıraktı, yükümüzü ağırlaştırdı, yokluğunuz bize çok şeyler anlattığını unutmadık.

Sizler her zaman günlümüzde önder, önümüzde rehber, dualarımızda misafir olduğunuzu unutmadık.

Sizi yalnız tarihe yazmaya değil, yapılabilecek her hizmete layık olduğunuzu unutmadık.

Fadli Ekici